

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**«Η ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ
ΣΤΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ»**

ΟΝΟΜΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ: ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΟΝΟΜΑ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ: ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Πάτρα 2011

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη παρούσα μελέτη, αναπτύχθηκε το θέμα σχετικά με την πτωχευτική διαδικασία και τις αλλαγές που σημειώθηκαν στο πτωχευτικό δίκαιο, μετά την πρόσφατη αναθεώρηση.

Πιο συγκεκριμένα, αρχικά, στο πρώτο κεφάλαιο, δίνονται οι βασικές έννοιες του θέματος, στο δεύτερο κεφάλαιο, προσδιορίζεται η έννοια της πτωχεύσεως και τα θέματα που ισχύουν με το Νόμο 3588/2007. Επίσης, αναφέρονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να ισχύουν για την κύρηξη πτώχευσης, οι συνέπειές της και ό, τι την χαρακτηρίζει.

Στη συνέχεια, στο τρίτο κεφάλαιο, καταγράφεται η διαδικασία εξελίξεων των πιστωτών, η πτωχευτική απαλλοτρίωση και περιουσία.

Τέλος, η μελέτη κλείνει με το τέταρτο κεφάλαιο, το οποίο έχει να κάνει με τους πτωχευτικούς και μεταπτωχευτικούς πιστωτές, την πτωχευτική περάτωση, τη διεκδίκηση και αποκατάσταση, καθώς και την ένωση των πιστωτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
-----------------------	----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.0 ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ, ΔΙΑΦΟΡΕΣ	7
1.1 ΤΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	7
1.2 ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΗΣ	10
1.3 Ο ΣΥΝΔΙΚΟΣ	13
1.3.1 Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΟΥ	23
1.3.2 ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΟΥ	24
1.4 Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΩΝ	26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.0 ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ	30
2.1 ΝΟΜΟΣ 3588/2007 (ΕΚΑΝΕ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ).	32
2.2 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΥΝΔΙΑΛΛΑΓΗΣ	34
2.3 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΕ ΔΥΟ ΜΕΡΗ:	

1. ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΩΣ ΚΗΡΥΞΕΩΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ- 2. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ- ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΗΡΥΞΕΩΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ	36
2.3.1 «ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ»	37
2.4 ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	38
2.5 ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.0 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΩΝ	51
3.1 ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	52
3.2 ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ	57
3.2.1 Η ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	57
3.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ	64
3.4 ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	64
3.5 ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ	66
3.6 ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	67

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4.0 ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΙ ΠΙΣΤΩΤΕΣ	67
--	-----------

4.1 ΥΠΟΠΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	69
4.2 ΠΑΥΣΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΑΝΑΚΛΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΥΝΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΚΛΗΣΕΩΣ	70
4.3 ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ	72
4.4 ΠΕΡΑΤΩΣΗ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ	73
4.5 ΠΑΥΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ	74
4.6 ΕΝΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΩΝ	74
4.7 ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	77
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	80

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ψηφίστηκε πρόσφατα στη Βουλή ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας, ο οποίος επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο πτωχευτικό δίκαιο και έχει δύο βασικούς πυλώνες. Ο πρώτος είναι η εισαγωγή «ενιαίου συστήματος» εκκαθάρισης και αναδιοργάνωσης που αντικαθιστά το παλαιό δυαδικό σύστημα που διαχώριζε τη διαδικασία της εκκαθάρισης βάσει των άρθρων 525 επ. ΕμπΝ από αυτή της εξυγίανσης κατά τα άρθρα 44 επ. του Ν. 1892/1990. Η εξυγιαντική αναδιοργάνωση της επιχείρησης δεν αποτελεί αυτοσκοπό της διαδικασίας, αλλά μέσο ενδεχόμενης καλύτερης ικανοποίησης των πιστωτών και συγχρόνως διάσωσης της επιχείρησης του οφειλέτη. Ο δεύτερος πυλώνας είναι η αυτορρύθμιση της πτώχευσης κατά το διαδικαστικό και το ουσιαστικό της περιεχόμενο καθώς δίδεται πλέον μεγαλύτερη αυτονομία στα εμπλεκόμενα μέρη της πτώχευσης, χωρίς βέβαια να περιορίζεται η εποπτεία των δικαστικών αρχών.

Το πεδίο εφαρμογής των νέων διατάξεων εξακολουθεί να περιορίζεται στην πτωχευτική ικανότητα των εμπόρων και δεν επεκτείνεται σε ιδιώτες, καταναλωτές, ελεύθερους επαγγελματίες ή αγρότες για τους οποίους εφαρμόζονται οι γενικές δικονομικές διατάξεις, ωστόσο για πρώτη φορά αναγνωρίζεται η πτωχευτική ικανότητα και σε ενώσεις προσώπων που δεν είναι από τη φύση τους εμπορικές αλλά επιδιώκουν οικονομικό σκοπό όπως π.χ. η αστική εταιρείας¹

---

¹ <http://www.metaxaslaw.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ :

1.0.ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ, ΔΙΑΦΟΡΕΣ.

Ως *οργάνωση της πτωχευτικής διαδικασίας* νοείται ο υπό του νόμου και του δικαστηρίου -με την απόφαση, πρωτίστως, η οποία κηρύσσει την πτώχευση- καθορισμός των οργάνων, που επιφορτίζονται την εποπτεία και την εν γένει διεξαγωγή της διαδικασίας συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης επί της περιουσίας του πτωχού. Τα όργανα αυτά -πτωχευτικό δικαστήριο, εισηγητής δικαστής, σύνδικος, συνέλευση πιστωτών και επιτροπή πιστωτών (άρθρο 52)- και οι αρμοδιότητές τους αποτελούν αντικείμενα ρύθμισης των διατάξεων των άρθρων 52 έως 88 του τρίτου κεφαλαίου με τον τίτλο «όργανα της πτώχευσης» του πτωχευτικού κώδικα.

1.1.ΤΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Πτωχευτικό δικαστήριο είναι το πολυμελές πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης (πτωχεύσας) έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του (άρθρο 4). Κύρια αρμοδιότητά του, στην οποία οφείλει και τον χαρακτηρισμό του «πτωχευτικό», είναι η κήρυξη της πτώχευσης. Εκτός από την κήρυξη της πτώχευσης, για την οποία έγινε ήδη λόγος, στην αρμοδιότητα του πτωχευτικού δικαστηρίου ανήκει, επίσης: 1. Η ανωτάτη εποπτεία στη διεύθυνση των εργασιών της πτώχευσης και 2. η εκδίκαση των διαφορών, που ορίζονται ειδικά στον πτωχευτικό κώδικα, και εκείνων, οι οποίες αναφύονται από την πτώχευση και λόγω της κήρυξής της (άρθρο 53), η διεξαγωγή, δηλαδή, των λεγομένων πτωχευτικών δικών²

Η πρόβλεψη του πτωχευτικού δικαστηρίου, ως οργάνου της πτωχευτικής διαδικασίας, δικαιολογείται από τις ανάγκες παροχής ταχύτατης και αρμονικής (ενιαίας) Ένωσης προστασίας στην πτώχευσης.

---

² Σκαλίδας Ελ (1980) «Το Πτωχευτικό Δικαστήριο»

I. Άσκηση της ανωτάτης εποπτείας

Η *άσκηση της εποπτείας* στην πτώχευση από το πτωχευτικό δικαστήριο αφορά την έκδοση αποφάσεων σχετικών:

1. *Με τα όργανα της πτώχευσης.* Το πτωχευτικό δικαστήριο διορίζει και αντικαθιστά τον σύνδικο και τον εισηγητή δικαστή, συγκαλεί τη συνέλευση των εικαζομένων πιστωτών, αποφασίζει για την προσωρινή και την οριστική αντιμισθία του συνδίκου, αποφασίζει επί προσφυγών κατά των πράξεων του εισηγητή δικαστή.

2. *Με την πτωχευτική περιουσία.* Το πτωχευτικό δικαστήριο διατάσσει τη σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας, αποφασίζει περί της αναθέσεως της διοικήσεως της στον πτωχό ή περί αφαιρέσεως της ανατεθείσης διοικήσεως απ' αυτόν, αποφαινεται επί των αιτήσεων πτωχευτικής διεκδίκησης επί προβολής αντιρρήσεων, ανακαλεί πράξεις επιχειρηθείσες από τον πτωχό εντός της υπόπτου περιόδου μετά από αγωγή του συνδίκου, επιτρέπει την προσωρινή συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του οφειλέτη από τον ίδιο ή τον σύνδικο, αποφασίζει επί του αιτήματος του συνδίκου για εκποίηση της επιχείρησης του πτωχού ως συνόλου με δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό και εγκρίνει τη σύμβαση μεταβίβασης της επιχείρησης, παρέχει την άδεια για την εκποίηση ακινήτων της πτωχευτικής περιουσίας, εκδικάζει ανακοπές κατά της εκτελεστικής διαδικασίας για την εκποίηση της πτωχευτικής περιουσίας. Επιβάλλει, τέλος, τα δικαστικά έξοδα, ως προς τη διεξαγωγή των πτωχευτικών δικών πάντοτε σε βάρος της πτωχευτικής περιουσίας, αν ενεργήθηκαν προς το συμφέρον της (άρθρο 13).

3. *Με τον πτωχό.* Το πτωχευτικό δικαστήριο μπορεί να επιτρέπει την καταβολή προς τον οφειλέτη του αναγκαίου χρηματικού ποσού για τη διατροφή αυτού και της οικογενείας του, μετά από πρόταση του συνδίκου και έκθεση του εισηγητή δικαστή. Αποφαινεται αν ο οφειλέτης είναι συγγνωστός ή όχι. Κηρύσσει την αποκατάσταση του πτωχού.

4. *Με την ίδια την κατάσταση της πτώχευσης.* Το πτωχευτικό δικαστήριο κηρύσσει την πτώχευση, δικάζει τις ανακοπές ερημοδικίας, τις πτωχευτικές ανακοπές και τις αιτήσεις ανακλήσεως. Ο πρόεδρος του διατάσσει τη λήψη

ασφαλιστικών μέτρων, κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Το δικαστήριο αποφασίζει, επίσης, το άνοιγμα διαδικασίας συνδιαλλαγής, διορίζει εμπειρογνώμονα και μεσολαβητή, καθορίζει τις αμοιβές τους, επικυρώνει τη συναφθείσα σχετική συμφωνία και, ακόμα, κηρύσσει, ενδεχομένως, τη λύση της συμφωνίας. Προβαίνει αυτεπάγγελτα σε προεξέταση του σχεδίου αναδιοργάνωσης και μετά την αποδοχή του από τους πιστωτές το επικυρώνει ή αρνείται την επικύρωση. Αποφασίζει την παύση των εργασιών της πτώχευσης ελλείψει ενεργητικού. Αποφασίζει την αποκατάσταση του πτωχού και μαζί της την περάτωση της πτωχευτικής διαδικασίας, αν έχει παρέλθει δεκαετία από την κήρυξη της πτώχευσης.³

11. Διεξαγωγή των πτωχευτικών δικών

Το πτωχευτικό δικαστήριο είναι αρμόδιο προς *εκδίκαση των πτωχευτικών δικών*. Ο όρος ποτελεί μεν κατάλοιπο του προϊσχύσαντος α.ν. 635/1937 (άρθρο 8), υπό τον νέο, όμως, πτωχευτικό κώδικα φαίνεται ότι αποκτά συγκεκριμένο περιεχόμενο, νταποκρινόμενο πλήρως στη διάταξη της § 1 του άρθρου 54. Πτωχευτική δίκη είναι εκείνη, η οποία έχει ως αντικείμενο υποθέσεις της πτωχευτικής διαδικασίας, αγόμενες, με βάση το νόμο, προς εκδίκαση ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου, το οποίο τις δικάζει, χωρίς εξαίρεση, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Σύμφωνα με ορισμούς, που είχαν διατυπωθεί πριν από τη θέση σε ισχύ του νέου πτωχευτικού κώδικα, ως πτωχευτική οριζόταν, κυρίως, κάθε πολιτικής φύσεως δίκη, που είχε ως αφετηρία αφορμή ή προϋπόθεση- την πτώχευση"ς ενώ, κατά τη νομολογία του ΑΠ, πτωχευτική ήταν η δίκη εκείνη, που κινούσε την πτωχευτική διαδικασία ""'. Πάντως, δεν εμπίπτουν, εμφανώς, στην έννοια της οι δίκες, που δεν υπάγονται στα πολιτικά δικαστήρια, όπως, ιδίως, οι ποινικής και διοικητικής φύσεως δίκες του πτωχού, αλλά, ακόμα, και οι πολιτικές δίκες, που δεν είναι απόλυτα συναφείς με την πτώχευση, όπως οι

---

³ *Karsten Schmidt*, Ο νέος γερμανικός νόμος για την αφερεγγυότητα -Δοκιμή, κριτική και εξέλιξη, ΕΕμπΔ 2002, 489επ.

στρεφόμενες κατά των οφειλετών του πτωχού, οι αφορώσες την άσκηση ομαδικών απαιτήσεων από πιστωτές κ.λπ.

Κατά ρητή, πλέον, διάταξη του νόμου, όλες οι πτωχευτικές δίκες δικάζονται με την *διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας* των άρθρων 741επ. :ΚΠολΔ. Οι δε παρεμβάσεις (πρόσθετες ή κύριες) ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου, δικάζοντας κατά τη διαδικασία αυτή, ασκούνται και με δήλωση του παρεμβαίνοντος, η οποία καταχωρίζεται στα πρακτικά (άρθρο 54 § 1).⁴

1.2. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΗΣ

I. Ορισμός - Καθήκοντα

Εισηγητής στην πτώχευση είναι ο υπηρετών στο πτωχευτικό δικαστήριο δικαστής, πρωτοδίκης, ο οποίος ορίζεται με την περί κηρύξεως της πτώχευσης απόφαση, για να ασκεί τα σχετικά με την πτωχευτική διαδικασία καθήκοντα, που του αναθέτει ο νόμος. Με απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου γίνεται και η αντικατάστασή του (άρθρο 58 §1 εδ. α', γ και δ'). Όσον αφορά, όμως, ειδικά, τα πρωτοδικεία Αθηνών, Πειραιά και Θεσσαλονίκης, ο εισηγητής, ως «εισηγητής πτωχεύσεων», ορίζεται, με απόφαση της ολομέλειας τους, ένας ή δύο από τους προέδρους πρωτοδικών, που υπηρετούν σε αυτά, για δύο δικαστικά έτη, κατ' αποκλειστική απασχόληση. Σε περίπτωση δε κήρυξης της πτώχευσης ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας, οπότε σε πτώχευση κηρύσσονται (ασυμπτωχεύουν) και τα ομόρρυθμα μέλη τους (άρθρο 7 §4), εισηγητής ορίζεται ο ίδιος δικαστής τόσο για την εταιρία, όσο και για τους ομόρρυθμους εταίρους της (άρθρο 58 §2).

Γενικό καθήκον του εισηγητή δικαστή είναι να επιτηρεί και να επιταχύνει τις εργασίες της πτωχευτικής διαδικασίας και να διατάσσει όλα τα κατεπείγοντα μέτρα προς διασφάλιση της πτωχευτικής περιουσίας. Οφείλει δε να ασκεί και όλες τις αρμοδιότητες, που ο νόμος του αναθέτει ειδικότερα, διενεργώντας κάθε αναγκαία -έστω και μη προβλεπόμενη, ειδικά-πράξη, στα πλαίσια και για την εκπλήρωση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων του (άρθρο

---

⁴ Λ.Κοτσίρης, Πτωχευτικό δίκαιο , 6^η έκδ. 1998, σελ. 1 επ.

59 §§1 εδ. β' και 3).

Ως προς τον σύνδικο, οφείλει, καταρχήν, να μεριμνήσει για την περί του διορισμού του ειδοποίηση (άρθρο 59 §1 εδ. α'). Επιβλέπει, στη συνέχεια, το έργο του και, αν συντρέχει σχετική περίπτωση, μπορεί να ζητήσει την αντικατάσταση του. Παρέχει, επίσης, στον σύνδικο, μετά από συναίνεση της επιτροπής πιστωτών, την άδεια εμπορίας ή εκποίησης εμπορευμάτων και των εν γένει κινητών της πτωχευτικής περιουσίας, όπου προβλέπεται στον πτωχευτικό κώδικα (άρθρο 59 §2).

Ως προς τη συνέλευση των πιστωτών, ο νόμος του αναθέτει ευθέως την προεδρία σε κάθε συνέλευσή τους, με όλες τις συνέπειες της θέσης αυτής (άρθρο 59 §1 εδ. τελευταίο).

Ως προς τον πτωχό, ο εισηγητής έχει την ανακριτική αρμοδιότητα να τον εξετάζει ανωμοτί, σχετικά με τα αφορώντα τη σύνταξη του ισολογισμού, τις περιστάσεις και τις αιτίες της πτώχευσης, με σκοπό τη διαπίστωση τέλεσης ποινικά κολάσιμης πράξης. Ενόρκως, για τα ίδια θέματα, μπορεί να εξετάζει τους αντιπροσώπους και τους υπαλλήλους του πτωχού. Αν συντρέχει περίπτωση ποινικής ευθύνης κάποιου προσώπου, ο εισηγητής διαβιβάζει αντίγραφα των ως άνω καταθέσεων στον αρμόδιο εισαγγελέα (άρθρο 61).

Αν, επίσης, ο πτωχός, ενώ έχει ειδοποιηθεί νόμιμα, πριν δύο τουλάχιστον ημέρες, για να εμφανισθεί ενώπιον του συνδίκου ή του εισηγητή, αρνείται ή - εννοείται- παραλείπει αναιτιολόγητα να εμφανισθεί, ο εισηγητής επιβάλλει σ' αυτόν ποινή 500 έως 2000 ευρώ υπέρ του Ταμείου Νομικών, που εισπράττεται κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ, ενώ, σε περίπτωση υποτροπής, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 169 ΠΚ (άρθρο 62 § 1), μηνύεται, δηλαδή, από τον εισηγητή για απείθεια. Η προβλεφθείσα αυτή χρηματική ποινή συνιστά προφανώς διοικητικής φύσεως κύρωση. Είναι, όμως, αμφίβολης νομικής και ουσιαστικής ορθότητας, αφού ούτε ευθέως προς διοικητική παράβαση σχετίζεται, ούτε από την κατάσταση της αδυναμίας πληρωμών του οφειλέτη δικαιολογείται. Ο εισηγητής, πάντως, μετά τη δεύτερη, χωρίς αποτέλεσμα, ειδοποίηση εμφανίσεως του πτωχεύσαντα (απερίπτωση υποτροπής»), μπορεί πλέον να προχωρήσει στην μήνυσή του για απείθεια,

χωρίς ανάγκη επιβολής προηγουμένως της χρηματικής ποινής.

11. Οι διατάξεις του εισηγητή

Ο εισηγητής δικαστής αποφαινεται σε θέματα της αρμοδιότητας του με «*διατάξεις*». Κατά τη διάταξη της § 1 του άρθρου 60, πράγματι, ο εισηγητής «με διάταξη του» (α) παρέχει τις προβλεπόμενες στο νόμο άδειες, (β) αποφασίζει επί όλων των διενέξεων του συνδίκου με την επιτροπή πιστωτών, με τους πιστωτές και τους λοιπούς εμπλεκόμενους στη διαδικασία της πτώχευσης και (γ) αποφασίζει, γενικά, επί παντός θέματος της αρμοδιότητας του.

Οι διατάξεις αυτές του εισηγητή συνιστούν δικαστικές αποφάσεις, υποκείμενες σε ένδικα μέσα και παρ'άγουσες ισχύ δεδικασμένου. Έτσι, κατά των διατάξεων του εισηγητή επιτρέπεται *προσφυγή* ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου, από τους έχοντες έννομο συμφέρον. Σε προσφυγή υπόκεινται, επίσης, και οι τυχόν διαφορές (αδιενέξεις) μεταξύ του ίδιου του εισηγητή με τον σύνδικο, την επιτροπή πιστωτών, οποιονδήποτε πιστωτή ή με άλλους εμπλεκόμενους στην πτωχευτική διαδικασία (άρθρο 60 §1 εδ. α').

Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της προσφυγής είναι το πτωχευτικό δικαστήριο. Αν και οι διατάξεις του εισηγητή, βασιζόμενες σε εκτίμηση και στάθμιση συγκρουόμενων συμφερόντων πιστωτών και πτωχού, ανήκουν μάλλον στο πεδίο της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, η προσφυγή θα εισαχθεί υποχρεωτικά προς συζήτηση με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 54 §1). Αν δεν ορίζεται διαφορετικά, σε ειδικές περιπτώσεις, η προσφυγή οφείλει να ασκηθεί εντός είκοσι ημερών από την έκδοση της διάταξης. Εκδικάζεται δε εντός οκτώ ημερών από την ημερομηνία της καταθέσεώς της.⁵

Η άσκησή της, πάντως, δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης διάταξης. Ο πρόεδρος, ωστόσο, του δικαστηρίου μπορεί να διατάξει την αναστολή εκτελέσεως με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, κατόπιν

---

⁵ *Kind*, Komm. zur Insolvenzordnung, 2002.

σχετικής αιτήσεως του προσφεύγοντος.

Αν αντικείμενο της προσφυγής και της ανοιγείσης δίκης είναι, ευθέως, οι πάσης φύσεως «διενέξεις» του ίδιου του εισηγητή με οποιονδήποτε από τους εμπλεκόμενους στην πτωχευτική διαδικασία, η συζήτηση επί της προσφυγής διεξάγεται παραδεκτά, μόνον αν ο εισηγητής έχει υποβάλει σχετική με τη διένεξη έκθεση, στην υποβολή, βέβαια, της οποίας είναι από το νόμο υπόχρεος (άρθρο 60 §3).⁶

Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση επί της προσφυγής οφείλει να εκδοθεί εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία της συζήτησης της στο ακροατήριο του πτωχευτικού δικαστηρίου (άρθρο 60 § 1 εδ. β'). Αφού δε η τυχόν προηγηθείσα διάταξη του εισηγητή, ως δικαστική απόφαση, ανήκει στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, η προσφυγή θα έχει τον χαρακτήρα της έφεσης. Επειδή δε το πτωχευτικό δικαστήριο αποφασίζει επί της προσφυγής τόσο κατά διατάξεων, όσο και επί διενέξεων του εισηγητή, «αμετακλήτως», πάντοτε, (άρθρο 60 § 1 εδ. β '), η απόφασή του επί της προσφυγής δεν μπορεί πλέον να προσβληθεί με την άσκηση κατ' αυτής ενδίκων μέσων.⁷

1.3. Ο ΣΥΝΔΙΚΟΣ

I. Διορισμός - Αποποίηση - Παραίτηση - Αντικατάσταση

Ο σύνδικος είναι το κεντρικό, εκτελεστικό και εκπροσωπευτικό όργανο της πτωχευτικής διαδικασίας, επειδή αναλαμβάνει τη διοίκηση της πτωχευτικής περιουσίας, οδηγεί τη διαδικασία προς το στόχο της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών και εκπροσωπεί τον πτωχό και την ομάδα των πιστωτών, όπου και όταν παρίσταται ανάγκη.

Διορίζεται με απόφαση πάντα του πτωχευτικού δικαστηρίου από

---

⁶ Λ.Κοτσίρης, Πτωχευτικό δίκαιο , 6^η έκδ. 1998, σελ. 48 επ.

⁷ Αναστασιάδης, Ελληνικόν εμπορικόν δίκαιον, τόμος ΠΙ, έκδ. 2^α, 1938.

κατάλογο δικηγόρων, που συντάσσει ετησίως ο οικείος δικηγορικός σύλλογος, με βάση αιτήσεις των ενδιαφερομένων, οι οποίοι, πάντως, για να συμπεριληφθούν στον κατάλογο, πρέπει να έχουν πενταετή, τουλάχιστον, «υπηρεσία» -εννοείται, να ασκούν ενεργό δικηγορία- και να κατοικούν, επιπλέον, στην έδρα του πτωχευτικού δικαστηρίου (άρθρο 63 §1 εδ. α'). Αν δεν έχει καταρτισθεί κατάλογος για το τρέχον έτος, το δικαστήριο διορίζει σύνδικο από εκείνον του προηγούμενου έτους. Επί ελλείψεως και κείνου, το πτωχευτικό δικαστήριο επιλέγει ελεύθερα το πρόσωπο του συνδίκου (άρθρο 63 § 1 εδ. β'). Δεν υποχρεούται, προφανώς, σε αναζήτηση καταλόγων πέραν εκείνου του προηγούμενου έτους.

Κώλυμα διορισμού -και αιτία αντικατάστασης- ενός δικηγόρου ως συνδίκου είναι η σχέση του προς τον όφειλέτη-πτωχό ή προς τα πρόσωπα, που αποτελούν τη διοίκηση πτωχεύσαντος νομικού προσώπου, με υφιστάμενο ή λυθέντα γάμο ή αρραβώνα ή με υιοθεσία ή με συγγένεια εξ αίματος ή αγχιστείας σε ευθεία γραμμή απεριόριστα και εκ πλαγίου μέχρι τετάρτου βαθμού (άρθρο 63 §2).⁸

Ο διοριζόμενος με την απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου, που κηρύσσει την πτώχευση, σύνδικος, αλλά και ο διοριζόμενος σε αντικατάσταση άλλου μεταγενέστερα, ειδοποιείται, αμέσως, με κάθε μέσο -ακόμα, και τηλεφωνικά- περί του διορισμού του, από τον γραμματέα των πτωχεύσεων, ο οποίος σημειώνει ενυπόγραφα τα περί της ειδοποίησεως πάνω στον φάκελο της πτώχευσης (άρθρο 64 §1 εδ. α' και β').

Ο με τον τρόπο αυτό ειδοποιηθείς περί του διορισμού του σύνδικος έχει *δικαίωμα αποποίησης* του διορισμού. Το δικαίωμα τούτο μπορεί να το ασκήσει εντός των επομένων της ειδοποίησης δύο ημερών, με έγγραφη δήλωσή του προς τον εισηγητή, όπου οφείλει να εκθέτει και του λόγους της αποποίησης (άρθρο 64 § 1 εδ. γ '), όταν -εννοείται ο διορισμός του έγινε από τον υφιστάμενο κατάλογο. Διαφορετικά, δεν χρειάζεται αιτιολόγηση της

---

⁸ *Μέκου Ζ.*, ο σύνδικος και τα προβλήματά του, 1988.

αποποίησης, αφού αυτή αποτελεί ελεύθερη εκδήλωση του δικαιώματος του καθενός στην προσωπικότητα του. Αφότου λάβει γνώση της δήλωσης αποποίησης διορισμού, ο εισηγητής δικαστής υποχρεούται να απευθυνθεί αμέσως προς το πτωχευτικό δικαστήριο αιτούμενος τον διορισμό νέου συνδίκου (άρθρο 64 § 1 εδ. δ'). Το πτωχευτικό δικαστήριο με την απόφαση περί διορισμού νέου συνδίκου, εξετάζει συγχρόνως τους λόγους αποποίησης του πρώτου συνδίκου και αποφαινεται, αν αυτοί έγκεινται στα κωλύματα (ασυμβίβαστα), που προαναφέρθηκαν, ή σε οποιονδήποτε σπουδαίο λόγο. Αν η διαπίστωσή του είναι αρνητική, ο αποποιηθείς του διορισμού του σύνδικος, δεν μπορεί να διορισθεί σύνδικος για τα επόμενα τρία χρόνια (άρθρο 64 §2).

Ο διορισθείς και αναλαβών καθηκοντα σύνδικος μπορεί, επίσης, να *παραιτηθεί*. Η παραίτηση γίνεται με έγγραφη δήλωση του συνδίκου προς τον εισηγητή δικαστή, οποτεδήποτε, κατά τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας. Ο παραιτούμενος σύνδικος φαίνεται ότι οφείλει να δικαιολογήσει την παραίτησή του με την επίκληση σπουδαίου λόγου. Ο εισηγητής απευθύνει, στη συνέχεια, τη δήλωση αυτή, μαζί με αίτημα ορισμού νέου συνδίκου στο πτωχευτικό δικαστήριο, το οποίο με τον διορισμό του νέου, αποφαινεται, επίσης, για τη σπουδαιότητα του λόγου της παραίτησης του προηγούμενου. Αν ο λόγος κριθεί επουσιώδης, ο παραιτηθείς κωλύεται να διορισθεί και πάλι σύνδικος σε πτώχευση για τα επόμενα τρία χρόνια (άρθρο 79 §1 εδ. α' και β'). Πάντως, μόνη η παραίτηση του συνδίκου δεν επιφέρει και την απαλλαγή του από τα καθήκοντά του. Ο παραιτηθείς, δηλαδή, σύνδικος είναι υποχρεωμένος να συνεχίζει τις εργασίες του στα πλαίσια της πτωχευτικής διαδικασίας, μέχρις ότου «αντικατασταθεί» από άλλον, κατόπιν της σχετικής απόφασης του πτωχευτικού δικαστηρίου. Ο νόμος, πράγματι, αναφέρει ότι «το πτωχευτικό δικαστήριο αντικαθιστά τον σύνδικο, ο οποίος έχει δηλώσει εγγράφως στον εισηγητή ότι παραιτείται» (άρθρο 79 § 1 εδ. α').

Στις διατάξεις του νέου πτωχευτικού κώδικα δεν προβλέπεται αλλαγή του συνδίκου για λόγους άλλους, ιδίως, διαδικαστικούς, πλην εκείνων, που αφορούν, κατά τα ανωτέρω, τον διορισμό άλλου, σε περιπτώσεις

αποποιήσεως, παραιτήσεως και αιτήσεως αντικαταστάσεως του για σπουδαίο λόγο. Εξέλιπε, έτσι, η αναγκαιότητα της διάκρισης των συνδίκων σε προσωρινούς, οριστικούς και συνδίκους της ενώσεως, που είχε καθιερωθεί με βάση της διατάξεις του προϊσχύσαντος πτωχευτικού δικαίου. Ο σύνδικος, πλέον, είναι και παραμένει ένας καθ' όλη τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας, εκτός αν αντικατασταθεί, για τους λόγους, που προαναφέρθηκαν.⁹

11. Νομική θέση του συνδίκου

Ως προς τη *νομική θέση του συνδίκου* έχουν υποστηριχθεί τρεις κυρίως θεωρίες:

Κατά τη θεωρία της αντιπροσώπευσης, ο σύνδικος θεωρείται νόμιμος αντιπρόσωπος τόσο του πτωχού, ως προς την πτωχευτική περιουσία, όσο και των πιστωτών ή της ομάδος τους¹⁰

Ο πτωχός παραμένει, έτσι, φορέας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της πτωχευτικής περιουσίας.

Κατά τη θεωρία του λειτουργήματος, ο σύνδικος είναι φορέας δημόσιου λειτουργήματος και δεν εκπροσωπεί κανέναν, παρά μόνον οργανικά την πτώχευση, αφηρημένα και αόριστα, ασκώντας ιδίω ονόματι την εξουσία, που ο νόμος του απονέμει. Σ' αυτό συνηγορεί και η διάταξη του β' εδαφίου της § 1 του άρθρου 80, που κάνει λόγο για άσκηση «καθηκόντων» εκ μέρους του συνδίκου, για άσκηση, δηλαδή, υποχρεώσεων απέναντι στην πολιτεία, και, ακόμα, η διάταξη του β' εδαφίου της §5 του ίδιου άρθρου, που αναφέρεται σε άσκηση «λειτουργήματος». Τούτο, βέβαια δεν σημαίνει, κατά την άποψη αυτή, ότι ο σύνδικος είναι όργανο του δημοσίου. Σημαίνει μόνον ότι ο

---

⁹ Ρόκας 1., Η κατά παράβασιν του άρθρου 666 ΕΝ εκποίησης ακινήτων της πτωχευτικής περιουσίας, ΕΕμπΔ 1980, 172επ.

¹⁰ Λ.Κοτσίρης, Πτωχευτικό δίκαιο , 6^η έκδ. 1998, σελ. 470 επ.

σύνδικος ασκεί μια «κρατικώς συνδεδεμένη δραστηριότητα, που διεξάγεται με ευθύνη αυτού, που την ασκεί⁴⁰⁵, με ευθύνη, δηλαδή, του ίδιου, εν προκειμένω, του συνδίκου.¹¹

Κατά την οργανική, τέλος, θεωρία, ο σύνδικος είναι όργανο του νομικού προσώπου της πτωχευτικής περιουσίας¹¹."

Από τις τρεις αυτές θεωρίες, ως ορθότερη στο δίκαιό μας θεωρείται η δεύτερη. Ο σύνδικος έχει τις υποχρεώσεις και την ευθύνη του λειτουργήματός του, όπως ο νόμος το προσδιορίζει κατά περιεχόμενο και έκταση, σύμφωνα, ιδίως, με τις διατάξεις της πτωχευτικής νομοθεσίας, αλλά και της περί εντολής διατάξεις του ΑΚ, που εφαρμόζονται αναλογικαί", προς κάλυψη κενών, λόγω της ομοιότητας της θέσεώς του με εκείνη του εντολοδόχου.¹²

Πρέπει, ωστόσο, να παρατηρηθεί ότι μόνη η θεωρία περί του συνδίκου ως ασκούντος δημόσιο λειτουργήμα δεν αρκεί για να δικαιολογήσει και τις ιδιωτικού δικαίου σχέσεις, που δημιουργούνται από την παρέμβασή του. Η παρέμβασή του, δηλαδή, στην πτωχευτική διαδικασία ενέχει μεν, από το ένα μέρος, στοιχεία δημόσιου λειτουργήματος, στην έκταση, που παριστά άσκηση εξουσίας παρεχόμενης από το νόμο και εποπτευόμενης από το δικαστήριο¹³

111.Υποχρεώσεις και δικαιώματα του συνδίκου

Ο σύνδικος έχει, γενικά, όσα *δικαιώματα* και όσες *υποχρεώσεις* του αναγνωρίζει, πρωτίστως, η πτωχευτική νομοθεσία, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών, ως δικαιώματα και υποχρεώσεις -καθήκοντα προσώπου, που ασκεί δημόσιο λειτουργήμα. Έχει,

---

¹¹ Ρόκας 1., Η κατά παράβαση του άρθρου 666 ΕΝ εκποίησης ακινήτων της πτωχευτικής περιουσίας, ΕΕμπΔ 1980, 106επ.

¹² Λ.Κοτσίρης, Πτωχευτικό δίκαιο , 6^η έκδ. 1998, σελ. 470 επ.

¹³ Ρόκας 1., Η κατά παράβαση του άρθρου 666 ΕΝ εκποίησης ακινήτων της πτωχευτικής περιουσίας, ΕΕμπΔ 1980, 8επ.

ακόμα, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, που απορρέουν από την ομοιότητα της θέσης του με εκείνη του εντολοδόχου ή προκύπτουν από την ιδιαιτερότητα του δικηγορικού λειτουργήματος, που ασκεί.

1. Οι υποχρεώσεις

(α) Ο σύνδικος υποχρεούται, καταρχήν, σε *δήλωση* των τυχόν *κωλυμάτων* και *ασυμβιβάστων* του διορισμού του προς τον εισηγητή δικαστή, ασκώντας, κατά περίπτωση, τα δικαιώματα της αποποίησης του διορισμού του ή της παραιτήσεώς του για σπουδαίο λόγο (άρθρα 63 §2, 64, 79). Υποχρεούται, ακόμα, σε γνωστοποίηση προς τον εισηγητή, τον πτωχό ή τον συγκεκριμένο πιστωτή, αν τυχόν συντρέξει σε οποιαδήποτε ενέργειά του κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων (ΑΚ 718).

(β) Ο σύνδικος οφείλει να *επιμελείται* των *δημοσιεύσεων* περιλήψεων της απόφασεως, που κήρυξε την πτώχευση, στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών, στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο και όπου αλλού διατάσσει η απόφαση (άρθρο 8). Τη δημοσίευση αυτή οφείλει να συνοδεύει πρόσκληση του, απευθυνόμενη στους πιστωτές, για να προσέλθουν στην καθορισμένη με την απόφαση πρώτη συνέλευση ενώπιον του εισηγητή, προς σύνταξη πίνακα εικαζομένων πιστωτών και ορισμό επιτροπής πιστωτών (άρθρο 65). Τις ίδιες διατυπώσεις δημοσιότητας οφείλει να τηρεί και για κάθε άλλη σχετική με την πτώχευση απόφαση ή πράξη, όπως ο νόμος ορίζει (άρθρο 8).

(γ) Ο σύνδικος *επιμελείται* της *καταχώρισης* της απόφασης, που κηρύσσει την πτώχευση, στα δημόσια βιβλία, όπου βρίσκονται καταχωρισμένα εμπράγματα δικαιώματα του πτωχού (υποθηκοφυλακεία, κτηματολόγια, νηολόγια κ.λπ.). Επιμελείται, επίσης, και της διαγραφής της καταχώρισης, όταν εκλείψει ο λόγος διατηρήσεώς της (άρθρο 9).

(δ) Ο σύνδικος είναι υποχρεωμένος να *διεξαγάγει* τις *δίκες* που ανοίγονται με την άσκηση των ενδίκων μέσων της πτωχευτικής ανακοπής, της έφεσης και της αναίρεσης, οι οποίες απευθύνονται και εναντίον του, έχουν δε ως αντικείμενο την απόφαση, που έχει κηρύξει την πτώχευση ή την απόφαση,

που μεταβάλλει χρόνο παύσης των πληρωμών".

(ε) Ο σύνδικος αναλαμβάνει αυτοδίκαια, ως συνέπεια της κήρυξης της πτώχευσης, τη *διοίκηση της πτωχευτικής περιουσίας*, υποχρεούμενος σε άσκηση όλων των αναγκαιουσών πράξεων προστασίας και διαχείρισης της περιουσίας, και σε συνέχιση των σχετικών με την περιουσία δικών, που διακόπηκαν με την κήρυξη της πτώχευσης βίαια (άρθρα 17-19).

Υποχρεούται, συγκεκριμένα, σε εγγραφή υποθηκών και προσημειώσεων σε βάρος ακινήτων οφειλετών του πτωχεύσαντα, με βάση αποκτηθέντες ήδη τίτλους, και σε υποβολή αιτήσεων προς το πτωχευτικό δικαστήριο για τη λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου προς εξασφάλιση της πτωχευτικής περιουσίας (άρθρο 66 § 1).

Υποχρεούται, επίσης, σε επιμελή είσπραξη των απαιτήσεων, που έχει ο πτωχός έναντι τρίτων. Τα εισπραττόμενα, όπως και τα υπάρχοντα χρήματα, οφείλει να καταθέτει σε ειδικό έντοκο τραπεζικό λογαριασμό, τον οποίο ανοίγει στο όνομα του οφειλέτη, με μνεία της πτώχευσης του. Τις αποδείξεις κατάθεσης προσκομίζει, εντός τριημέρου, στον εισηγητή, από τον οποίο ζητεί και την αναγκαία για την περαιτέρω κίνηση του λογαριασμού (αναλήψεις, μεταφορές κεφαλαίων κ.λ.π) άδεια (άρθρο 73).

Αν αποφασίσει τη σύναψη συμβιβασμού με τρίτον, υποχρεούται να συνάψει τη σύμβαση με πρακτικό ενώπιον του γραμματέα των πτωχεύσεων και να ζητήσει την επικύρωσή του από τον εισηγητή, προσκαλώντας τον οφειλέτη και την επιτροπή πιστωτών για να λάβουν γνώση της συμφωνίας (άρθρο 74).

(στ) Ο σύνδικος υποχρεούται να *εγγράψει* αμέσως *υποθήκες* εφ' όλων των ακινήτων της πτωχευτικής περιουσίας, με τίτλο την απόφαση, που κήρυξε την πτώχευση, υποβάλλοντας έκθεση, όπου πρέπει να περιγράφονται τα ακίνητα και το εικαζόμενο ύψος των ασφαλιζομένων πιστώσεων (άρθρο 66 §2).

(ζ) Υποχρεούται, επίσης, να ενεργήσει για *εξαίρεση από τη σφράγιση* και παράδοση σε αυτόν προς εκποίηση κινητών, που υπόκεινται σε άμεση φθορά, υποτίμηση της αξίας τους ή η διατήρησή τους είναι δαπανηρή, ζητώντας την

περί των ενεργειών αυτών άδεια του εισηγητή και ειδοποιώντας πάραυτα περί της υποβολής του σχετικού αιτήματος τον πτωχό (άρθρο 67).

(η) Μέσα σε τρεις ημέρες από τον διορισμό του, υποχρεούται να ζητήσει από τον αρμόδιο ειρηνοδίκη την *αποσφράγιση* της πτωχευτικής περιουσίας. Καλεί - πριν από δύο μέρες- τον οφειλέτη να παρευρίσκεται και προβαίνει σε αποσφράγιση, απογραφή και εκτίμηση των πραγμάτων, συντάσσοντας έκθεση και υποβάλλοντας στον εισηγητή ειδική αναφορά για την κατάσταση της περιουσίας και τον τρόπο συνέχισης των εργασιών της πτώχευσης, ενώ παραλαμβάνει όλα γενικώς τα πράγματα (άρθρα 68-69).

(θ) Μετά την περάτωση της απογραφής, και προς αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών της διαδικασίας, ο σύνδικος, ενημερώνοντας σχετικά τον πτωχό και την επιτροπή πιστωτών, υποχρεούται να ζητήσει από τον εισηγητή *άδεια εκποίησης* εμπορευμάτων και κινητών της πτωχευτικής περιουσίας, αν δεν προβλέπεται δυνατότητα διατήρησης ή εκποίησης της επιχείρησης του πτωχεύσαντα ως συνόλου. Εφόσον παρασχεθεί η άδεια, η πώληση οφείλει να γίνει από τον σύνδικο ενώπιον του εισηγητή, με ανοικτές προσφορές των ενδιαφερομένων, προϋποθέτουσα, πάντως, την έγκριση του εισηγητή (άρθρο 77).

(ι) Αν διαπιστώσει αδυναμία συνέχισης των εργασιών της πτώχευσης από έλλειψη ρευστού, οφείλει να ζητήσει από το πτωχευτικό δικαστήριο να κηρύξει την *παύση των εργασιών* (άρθρο 166)

(ια) Ο σύνδικος υποχρεούται σε *εξέταση των εμπορικών βιβλίων* και των λοιπών στοιχείων του οφειλέτη, τον οποίο ή τους κληρονόμους του καλεί για αναγνώριση του περιεχομένου, παροχή πληροφοριών και παρουσία του κατά το κλείσιμο των βιβλίων. Καλεί τον οφειλέτη σε κατάθεση ισολογισμού, αν δεν τον έχει ήδη καταθέσει, και, επί αρνήσεως ή αδράνειας του, συντάσσει ο ίδιος ειδική λογιστική κατάσταση, την οποία διορθώνει, αν εν τέλει ο οφειλέτης καταθέσει εκπρόθεσμα ισολογισμό (άρθρο 76).

(ιβ) Αμέσως, μόλις, ο οφειλέτης παραδώσει στον σύνδικο κατάλογο πιστωτών, άλλως, μετά τον έλεγχο των βιβλίων του πτωχού, οφείλει αυτός να *ειδοποιήσει* εγγράφως τους γνωστής διαμονής πιστωτές προς αναγγελία των

απαιτήσεών τους και κατάθεση εγγράφων. Στους ενέγγυους πιστωτές επισημαίνει ιδιαίτερα τις συνέπειες παράλειψης της αναγγελίας τους (άρθρο 89).

Ο σύνδικος οφείλει, τέλος, να συνυπογράψει την έκθεση επί της διαδικασίας επαληθεύσεων, την οποία συντάσσει ο εισηγητής μετά από κάθε σχετική συνεδρίαση (άρθρο 93 §§4-5).

(ιγ) Ο σύνδικος υποχρεούται σε *διεξαγωγή των δικών επί των ανακοπών*, που ασκούν ατ' αυτού πιστωτές, οι οποίοι δεν άσκησαν εμπρόθεσμα την αναγγελία τους, νομιμοποιούμενος παθητικά προς τούτο (άρθρο 92).

(ιδ) Προασπίζοντας, επίσης, τα συμφέροντα των πτωχευτικών πιστωτών (ΑΚ 713επ.), υποχρεούται να *αναγγέλλεται ή να ασκεί ανακοπή* κατά του πίνακα κατάταξης σε πλειστηριασμούς πραγμάτων της πτωχευτικής περιουσίας, επισπευδόμενους από εμπραγμάτως ασφαλισμένους και ειδικώς προνομιούχους πιστωτές, για τις απαιτήσεις των εγχειρόγραφων και, ιδίως, των γενικώς προνομιούχων πιστωτών'».

(ιε) Ο σύνδικος είναι υποχρεωμένος να *παρίσταται στις συνελεύσεις των πιστωτών*, καλούμενος, όπου απαιτείται, από τον γραμματέα των πτωχεύσεων (άρθρο 83 §4 εδ. α').

(ιστ) Ο σύνδικος υποχρεούται, επίσης, να συντάξει και να υποβάλει στην συνέλευση των πιστωτών *έκθεση*, αναφορικά με την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, τα αίτια της πτώχευσης του, και τις προοπτικές, εν γένει, της διαδικασίας, την οποία οφείλει να γνωστοποιήσει, δέκα, τουλάχιστον, ημέρες, πριν από τη συνέλευση, στον εισηγητή, στον οφειλέτη, στην επιτροπή των πιστωτών και σε εκπρόσωπο των εργαζομένων, για έκφραση γνώμης (άρθρο 70).

(ιζ) Αν και ο νόμος αναφέρεται σε δικαίωμα του συνδίκου, ο τελευταίος, ως εκ της θέσεώς του, υποχρεούται σε σύνταξη και υποβολή *σχεδίου αναδιοργάνωσης* μετά την υποβολή της ως άνω εκθέσεως του, όταν μπορεί να προβλεφθεί αντικειμενικά η διάσωση της επιχείρησης του πτωχού ή η καλύτερη αξιοποίηση της και εκκαθάρισή της, προς όφελος των πτωχευτικών πιστωτών (άρθρα 107επ.).

(ιη) Υποχρεούμενος, έναντι της ομάδας των πιστωτών, σε έλεγχο της επαγγελματικής αλληλογραφίας του πτωχού, οφείλει να *καλεί τον πτωχό*, προ δύο ημερών, για να παρευρίσκεται στην αποσφράγιση της αλληλογραφίας αυτής. Υποχρεούται, επίσης, απέναντι στον πτωχό, σε παράδοση προς αυτόν της άσχετης με την πτώχευση αλληλογραφίας και σε τήρηση πλήρους εχεμύθειας (άρθρο 72).

(ιθ) Εφόσον το δικαστήριο, κατ' αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, ή η συνέλευση των πιστωτών αποφασίσει την *προσωρινή συνέχιση* της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πτωχού, ο σύνδικος είναι υποχρεωμένος να την συνεχίσει, όπως επιβάλλουν οι συναλλακτικές συνήθειες, ως προς την άσκηση της συγκεκριμένης επιχείρησης (άρθρα 78 και 84).

(κ) Ο σύνδικος υποχρεούται σε *άσκηση του δικαιώματος επιλογής* προς εκπλήρωση των εκατέρωθεν ανεκπλήρωτων αμφοτεροβαρών συμβάσεων, σε καταγγελία των διαρκών συμβάσεων και σε άσκηση του δικαιώματος μεταβίβασης μιας συμβατικής σχέσεως, με γνώμονα, πάντα, το συμφέρον της ομάδας των πιστωτών (άρθρα 29επ., ΑΚ 288). Με βάση το ίδιο κριτήριο οφείλει να αντιμετωπίζει τα αιτήματα αποχωρισμού και διεκδίκησης (άρθρα 37-40), καθώς, επίσης, και να ασκεί την ανακλητική αγωγή για τις πράξεις του πτωχού, που διενεργήθηκαν μέσα στην ύποπτη περίοδο (άρθρα 41επ.)

(κα) Εφόσον επέλθει το στάδιο της ένωσης των πιστωτών μετά την εξέλεξη των πιστώσεων ή την αποτυχία του σχεδίου αναδιοργάνωσης, ο σύνδικος είναι υποχρεωμένος να προβεί στη *ρευστοποίηση του ενεργητικού* της πτωχευτικής περιουσίας και στη διανομή του προϊόντος της ρευστοποίησης στους πιστωτές, είτε εκποιών την επιχείρηση του πτωχού ως σύνολο, είτε εκποιών τα επί μέρους στοιχεία της, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις των άρθρων 135 επ. (άρθρο 132).

(κβ) Εντός μηνός από την περάτωση της πτωχευτικής διαδικασίας, ο σύνδικος οφείλει να καταθέσει στον εισηγητή *έκθεση περί της λογοδοσίας* του και να *λογοδοτήσει* για τη διαχείρισή του στη συνέλευση των πιστωτών, που συγκαλεί εντός μηνός ο σηγητής. Αν δεν κατορθωθεί η σύγκληση της

συνέλευσης των πιστωτών, μετά από δύο προσπάθειες, η λογοδοσία του συνδίκου γίνεται πλέον ενώπιον μόνον του εισηγητή (άρθρο 165 -ΑΚ 718).

(κγ) Ο σύνδικος είναι, τέλος, υποχρεωμένος να ασκεί όλα εν γένει τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις, που απορρέουν από το νόμο και τη θέση του, καταβάλλοντας την *επιμέλεια ενός συνετού συνδίκου* (άρθρο 80 § 1 εδ. β').

1.3.1. Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΟΥ

Αφού κατά την άσκηση των παραπάνω καθηκόντων του και την εκπλήρωση των ενγένει υποχρεώσεών του, ο σύνδικος οφείλει να επιδεικνύει την *επιμέλεια του* συνετού συνδίκου, η ευθύνη του εξικνείται μέχρι και την επίδειξη *ελαφράς αφηρημένης μέλειας*. Η παράβαση, επομένως, των υποχρεώσεων του, συνοδευόμενη από πταίσμα του (υπαιτιότητα), δηλαδή, από δόλο, βαρεία αμέλεια ή ελαφρά αφηρημένη αμέλεια, δημιουργεί υποχρέωση του προς αποζημίωση της ομάδας των πιστωτών και του οφειλέτη, για κάθε ζημία, που προκάλεσε η υπαίτια παράβασή του στην πτωχευτική περιουσία (άρθρο 80 § 1 εδ. α' και β').

Την ίδια ευθύνη υπέχει ο σύνδικος έναντι των παραπάνω προσώπων και για τις πράξεις τρίτου, στον οποίο ανέθεσε, χωρίς να έχει το προς τούτο δικαίωμα, την διεξαγωγή υποθέσεως της πτώχευσης. Αν, όμως, είχε το δικαίωμα ανάθεσης, η ευθύνη του περιορίζεται μόνο για το πταίσμα του περί την επιλογή του τρίτου και ως προς τις οδηγίες που του έδωσε (άρθρο 80 § 1 εδ. γ').

Η *έναντι της ομάδας* των πιστωτών ευθύνη του συνδίκου σημαίνει, προφανώς, υποχρέωση, καταρχήν, του νέου συνδίκου, που τυχόν θα τον αντικαταστήσει, να ασκήσει τις αξιώσεις αποζημίωσης της ομάδας εναντίον του. Ο μεμονωμένος, επομένως, πιστωτής δεν έχει ευθεία αγωγή εναντίον του. Μπορεί, όμως να ασκήσει την πλαγιαστική αγωγή (ΚΠολΔ 72), αν ο οφειλέτης-πτωχός, δικαιούμενος, επίσης, στην άσκηση της αγωγής αποζημίωσης κατά του συνδίκου, δεν την ασκεί. Ο οφειλέτης, πράγματι, νομιμοποιείται σε άσκηση της αγωγής αποζημίωσης κατά του συνδίκου, ακόμα και κατά τη διάρκεια της

πτωχευτικής διαδικασίας, αφού ο νόμος δεν κάνει διάκριση.

Ο σύνδικος ευθύνεται, επιπλέον, προσωπικά και *έναντι των τρίτων*, που ζημιώθηκαν από τη δράση του, εφόσον, όμως, στην περίπτωση αυτή, τον βαρύνει δόλος ή βαρεία αμέλεια (άρθρο 80 §2 εδ. α'). Ο νόμος δεν διευκρινίζει, ποιος μπορεί να είναι ο τρίτος. Μπορεί, επομένως, να είναι οποιοδήποτε πρόσωπο, έναντι του οποίου δημιουργείται αδιοπρακτική ευθύνη του συνδίκου από τη δράση του, οπότε καθίσταται αυτό ομαδικός πιστωτής, για την από την αδιοπραξία του συνδίκου απαίτησή του. Κυρίως, όμως, τρίτος είναι ο ομαδικός πιστωτής, τον οποίο δημιουργεί η διοπρακτική δράση του συνδίκου στα πλαίσια άσκησης των καθηκόντων του. Έναντι αμφοτέρων, από αδιοπραξία ή διοπραξία, ο σύνδικος ευθύνεται, κατά τα ανωτέρω, προσωπικά, αλλά περιορισμένα, ως προς τον απαιτούμενο βαθμό του πταίσματός του, κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στα άρθρα 914 και 330 ΑΚ. Οποσδήποτε, η παράνομη και υπαίτια πράξη του συνδίκου, προκαλούσα αιτιωδώς ζημία σε οποιονδήποτε πιστωτή, οφειλέτη ή τρίτον (αδιοπραξία), δημιουργεί και αυτοτελώς ή κατά συρροή ευθύνη του συνδίκου αν παρέλθει πενταετία από την με οποιονδήποτε τρόπο λήξη του λειτουργήματός του (άρθρο 80 §5).

1.3.2. ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΟΥ

α. Βασικό δικαίωμα του συνδίκου από την παροχή των υπηρεσιών του κατά την πτωχευτική διαδικασία είναι το *δικαίωμα στην αμοιβή*. Το δικαίωμα τούτο απορρέει ευθέως από τη διάταξη του άρθρου 81, αλλά και από την αναλογική εφαρμογή των διατάξεων για την μίσθωση έργου ή εργασίας (ΑΚ 648, 681), αφού αυτός δραστηριοποιείται ουσιαστικά προς το συμφέρον των πιστωτών και του πτωχού. Ως αμοιβή θεωρείται η «*αντιμισθία*» του συνδίκου. Αυτή δεν αποτελεί ούτε άθροισμα των κατ' αποκοπήν αμοιβών, που δικαιούται ο σύνδικος, ως δικηγόρος, για κάθε μια διακεκριμένη υπηρεσία του, ούτε μισθός για παρεχόμενη εργασία ή ανεξάρτητες υπηρεσίες του. Η αντιμισθία στην πτώχευση συνιστά συνολική αμοιβή, υπολογιζομένη πάντοτε σε ύψος μεγαλύτερο του ελάχιστου κατά το νόμο μηνιαίου μισθού δικηγόρου αμειβομένου με πάγια αντιμισθία για το σύνολο των μηνών απασχόλησής του.

Το επιπλέον αυτό ύψος της αντιμισθίας προσδιορίζεται ελεύθερα από το πτωχευτικό δικαστήριο, μετά από έκθεση του εισηγητή, με βάση την αξία της πτωχευτικής περιουσίας, το χρόνο της απασχόλησης του συνδίκου και το ωφέλιμο ποτέλεσμα της δραστηριότητάς του «για τα συμφέροντα της πτώχευσης» (άρθρο 81 § 1 εδ. β'). Η τελευταία διάταξη του νόμου, εννοεί, προφανώς, τις ιδιαίτερες τυχόν ενέργειες του συνδίκου, με τις οποίες αυξήθηκε, πράγματι, η πτωχευτική περιουσία, προς όφελος των πιστωτών και του πτωχού.

Το δικαίωμα του συνδίκου στην αντιμισθία γεννιέται το πρώτον μετά την έγκριση της λογοδοσίας του για τη διαχείρισή του, στην οποία υποχρεούται μετά το πέρας των εργασιών της πτώχευσης, σύμφωνα με το άρθρο 165 (άρθρο 81 §1 εδ. α'). Πρόκειται για τη λεγομένη «οριστική αντιμισθία» του συνδίκου. Βεβαίως, ο σύνδικος, για τις παρεχόμενες υπηρεσίες του, δικαιούται ενωρίτερα αμοιβής, αφού δεν είναι νοητός ο εξαναγκασμός του σε εργασία και η παροχή της, χωρίς αμοιβή (άρθρο 22 Συντ. - ΑΚ 648). Κατά συνέπεια, το πτωχευτικό δικαστήριο υποχρεούται -δεν δικαιούται, απλώς, πως η διάταξη της §2 του άρθρου 81 αφήνει να εννοηθεί- να καθορίσει προσωρινή αντιμισθία του συνδίκου έναντι της οριστικής, καταβαλλομένη, μάλιστα, κατά τον συνήθη τρόπο καταβολής αντιμισθιών σε δικηγόρους στις συναλλαγές, δηλαδή, ροκαταβολικά. Ο καθορισμός της προσωρινής αυτής αντιμισθίας από το πτωχευτικό δικαστήριο προϋποθέτει αίτηση του συνδίκου και σχετική έκθεση του εισηγητή.

Και στις δύο, πάντως, περιπτώσεις, καθορισμού προσωρινής ή οριστικής αντιμισθίας, η επιτροπή πιστωτών μπορεί να υποβάλει έκθεση προς το πτωχευτικό δικαστήριο, αναφερόμενη στα κριτήρια υπολογισμού της αντιμισθίας, δηλαδή, στην αξία της πτωχευτικής περιουσίας, τον χρόνο απασχόλησης του συνδίκου και το ωφέλιμο αποτέλεσμα των ενεργειών του (άρθρο 81 §3).

Οπωσδήποτε η αντιμισθία του συνδίκου, προσωρινή και οριστική, συνιστά ομαδική, καταρχήν, απαίτηση, ικανοποιούμενη με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος, ανήκει δε στα έξοδα της διοίκησης της πτωχευτικής περιουσίας, ώστε η

σχετική απαίτηση του συνδίκου να προηγείται, στην κατάταξη επί των διανομών, των λοιπών ομαδικών πιστωμάτων (άρθρο 154).

β. Ο σύνδικος δικαιούται, επίσης, σε *αποποίηση* του διορισμού του και σε *παραίτησή* του (άρθρα 64 και 79), σύμφωνα με όσα ήδη αναφέρθηκαν παραπάνω, Στην τελευταία περίπτωση -της παραίτησής του- είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την εκπλήρωση των καθηκόντων του ως σύνδικος, μέχρις ότου αντικατασταθεί από το πτωχευτικό δικαστήριο (άρθρο 79).

γ. Στα δικαιώματα, επίσης, του συνδίκου ανήκει και η δυνατότητα του εφόσον έχει εξασφαλίσει τη σύμφωνη γνώμη του εισηγητή- να *προσλαμβάνει* με οποιαδήποτε συμβατική σχέση, *πρόσωπα με ειδικές γνώσεις* ή τον ίδιο τον οφειλέτη, όταν η προώθηση των εργασιών της πτωχευτικής διαδικασίας έχει ανάγκη των γνώσεων τους, προς υποβοήθηση του έργου του. Η αμοιβή τους καθορίζεται από το πτωχευτικό δικαστήριο, κατ' εύλογη κρίση, μετά από πρόταση του εισηγητή δικαστή (άρθρο 75).

δ. Ως εντολοδόχος, επίσης, του πτωχού, ο σύνδικος δικαιούται να λάβει *γνώση των νομικών του υποθέσεων* από τους δικηγόρους του, οι οποίοι δεν κωλύονται, εν προκειμένω, από το επαγγελματικό απόρρητο.

1.4. Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΩΝ

Η *συνέλευση των πιστωτών* είναι το συλλογικό όργανο της πτωχευτικής διαδικασίας, που συγκροτείται από όλους του πιστωτές του πτωχεύσαντα, ανεξαρτήτως προνομίων ή εμπραγμάτων ασφαλειών, καθώς και από τους πιστωτές των οποίων οι απαιτήσεις τελούν υπό αίρεση (άρθρο 82 § 1), και έχει ως αρμοδιότητα τη λήψη καίριων αποφάσεων επί της πτωχευτικής διαδικασίας, στις περιπτώσεις, που ορίζει τούτο ειδικά ο νόμος. Ακριβώς, για το λόγο αυτό, αποτελεί μη μόνιμο όργανο της πτώχευσης. υνιστά, ωστόσο, αυτοτελές όργανο, με τη μορφή κοινότητας ζημί^{ας}411 και εμφανίζεται, μάλιστα, κατά μία άποψη, και ως υποκείμενο της πτωχευτικής διαδικασίας, όταν φαίνεται να συμβάλλεται με τον πτωχό, αποδεχόμενη σχέδιο αναδιοργάνωσης, που έχει υποβάλει ο ίδιος ή έχει μεν υποβάλει ο σύνδικος, με την προηγούμενη, όμως συναίνεση του πτωχού (άρθρο 120-412)

Η συνέλευση των πιστωτών *συγκαλείται*, αρχικά, με την απόφαση, που κηρύσσει την πτώχευση, για να συντάξει πίνακα εικαζομένων πιστωτών, να εκλέξει επιτροπή πιστωτών και, ενδεχομένως, να αποφασίσει με βάση την κατά το άρθρο 70 έκθεση του συνδίκου επί της ακολουθητέας διαδικασίας. Αν τούτο δεν φαίνεται εφικτό, το πτωχευτικό δικαστήριο, με την ίδια απόφαση, που κηρύσσει την πτώχευση, μπορεί να ορίσει άλλη ημερομηνία για την εκ νέου, δεύτερη, σύγκληση της συνελεύσεως εντός, όμως, ενός τετραμήνου από την κήρυξη της πτώχευσης (άρθρο 7 § 1).¹⁴

Στη συνέλευση *μετέχουν* αρχικά οι εικαζόμενοι πιστωτές. Εικαζόμενοι είναι όλοι οι προσερχόμενοι στην πρώτη συνέλευση πιστωτές, των οποίων οι απαιτήσεις κατά του πτωχεύσαντα πιθανολογούνται κατά την κρίση του εισηγητή (βλ. άρθρο 83 § 1 εδ. α'). Εικαζόμενοι είναι, επίσης, εκείνοι, που θα συμπεριληφθούν στον σχετικό πίνακα, που θα συντάξει η πρώτη συνέλευση των πιστωτών (άρθρο 82 §2 εδ. α'), και οι οποίοι δικαιούνται να συμμετέχουν στις επόμενες συνελεύσεις των πιστωτών μέχρι την πραγματοποίηση της επαλήθευσης των πιστώσεων. Μετά, όμως, την επαλήθευση των απαιτήσεων, στη συνέλευση μετέχουν πλέον οι πιστωτές μόνον, των οποίων οι απαιτήσεις έγιναν δεκτές ή αμφισβητήθηκαν μεν, αλλά έγιναν από τον εισηγητή προσωρινά δεκτές (άρθρο 83 § 1 εδ. β').¹⁵

11. Καθήκοντα και ευθύνη επιτροπής

Αμέσως μετά την εκλογή της, η επιτροπή πιστωτών υποχρεούται να προβεί σε κοινή δήλωση όλων των μελών της ενώπιον του γραμματέα των πτωχεύσεων, ορίζοντας με αυτήν κοινό για όλα τα μέλη *αντίκλητο*, ο οποίος πρέπει να κατοικεί στην έδρα του πτωχευτικού δικαστηρίου. Ο διορισμός του αντικλήτου, εν προκειμένω, λόγω της πλειονότητας των προσώπων, φαίνεται αναγκαίους και στην περίπτωση ακόμα, που όλα τα εκλεγέντα μέλη κατοικούν

---

¹⁴ Ρόκας 1., Η κατά παράβαση του άρθρου 666 ΕΝ εκποίησης ακινήτων της πτωχευτικής περιουσίας, ΕΕμπΔ 1980, 109επ.

¹⁵ Λ.Κοτσίρης, Πτωχευτικό δίκαιο , 6^η έκδ. 1998, σελ. 473 επ.

στην έδρα του δικαστηρίου. Όλες οι προβλεπόμενες στο νόμο επιδόσεις, ειδοποιήσεις κ.λπ. προς την επιτροπή πιστωτών γίνονται εφεξής εγγράφως προς τον αντίκλητο. Πάντως, αν παραλειφθεί ο διορισμός του, ο γραμματέας των πτωχεύσεων είναι υποχρεωμένοι να τους ειδοποιεί σχετικά, με κάθε πρόσφορο μέσο ακόμα, και τηλεφωνικά, κρατώντας σχετική σημείωση πάνω στο φάκελλο της πτώχευσης (άρθρα 85 §3 και 12).

Η επιτροπή πιστωτών συμμετέχει στη διαδικασία ή ενεργεί πράξεις της αρμοδιότητάς της *μόνον μετά τη σύστασή της*. Πράξεις, επομένως, οποιασδήποτε «επιτροπής», προτού αυτή εκλεγεί, είναι ανυπόστατες και δεν μπορούν να νομιμοποιηθούν εκ των υστέρων, έστω κι αν τελικώς τα ενεργήσαντα πρόσωπα εκλέγησαν κανονικά μέλη της επιτροπής.

Οι *αποφάσεις* της επιτροπής λαμβάνονται έγκυρα, αν κατά την σύγκλησή της, προς λήψη της απόφασης, υπάρχει απαρτία δύο τουλάχιστον μελών και η τεθείσα σε ψηφοφορία πρόταση λαμβάνει δύο τουλάχιστον ψήφους σε κάθε περίπτωση (άρθρο 86 §3).

Εφόσον για την εκτέλεση του έργου της απαιτούνται *δαπάνες*, η επιτροπή πρέπει να ζητήσει προηγουμένως την άδεια του εισηγητή για την πραγματοποίησή τους. Η άδεια παρέχεται, αφού ακουστεί ο σύνδικος και ο πτωχός. Κατά της πράξης, πάντως, του εισηγητή επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου, το οποίο αποφαινεται αμετάκλητα (άρθρο 86 §2). Οι δαπάνες αυτές, εφόσον έγιναν κατόπιν της άδειας του εισηγητή ή του δικαστηρίου συνιστούν ομαδικά πιστώματα. Αν δε αφορούν, ειδικότερα, την διοίκηση της πτωχευτικής περιουσίας, ικανοποιούνται πριν από την ικανοποίηση των λοιπών ομαδικών πιστώσεων (άρθρο 154).

Κύριο καθήκον της επιτροπής πιστωτών είναι η παρακολούθηση της πορείας των εργασιών της πτώχευσης, ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή ενημερωμένη και έτοιμη να προσφέρει την αναγκαία στο σύνδικο συνδρομή, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ή να ασκήσει κάθε άλλη αρμοδιότητα, που της παρέχει ειδικά ο νόμος (άρθρο 86 § 1).

ΚΕΦΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.0.ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ.

Το πτωχευτικό δίκαιο δεν είναι δίκαιο των «πενήτων», εκείνων, δηλαδή, που στερούνται περιουσίας, αλλά το δίκαιο των «πτωχών». «Πτωχός» -από το ρήμα «πτώσσω»- σημαίνει «ταπεινωμένος», «μαζεμένος», «επαίτης».¹⁶ Επειδή δε ο όρος χρησιμοποιείται, εν προκειμένω, σε ένα ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό πεδίο, προσλαμβάνει, ακριβέστερα, το εννοιολογικό περιεχόμενο του προσώπου, που συστέλλεται, ταπεινώνεται οικονομικά, απέναντι στον κοινωνικό περίγυρό του, επειδή χωρίς, καταρχήν, να το θέλει ή να το έχει επιδιώξει- προδίδει τις οικονομικές προσδοκίες του, επειδή, με άλλα λόγια, δεν είναι πλέον σε θέση να εκπληρώσει, γενικευμένα, τις οικονομικές του υποχρεώσεις προς την κοινωνία και τα μέλη της, στα πλαίσια της οποίας ανέπτυξε τη δραστηριότητά του. *π.τωχός*, δηλαδή, ή *πτωχεύσας* είναι εκείνος, που αδυνατεί να πληρώσει τα χρέη του.¹⁷ Πτώχευση, αντίστοιχα, είναι η κατάσταση της αδυναμίας πληρωμών. Αν και δεν επισημαίνεται τούτο ρητά, οι διατάξεις, ωστόσο, της πτωχευτικής νομοθεσίας φαίνεται ότι εμφορούνται, καταρχήν, από την αντίληψη της ανυπαίτιας αδυναμίας, της ανυπαίτιας πτώχευσης.¹⁸ Γι' αυτό και για την υπαίτια περιέλευση κάποιου σε κατάσταση αδυναμίας πληρωμών, την πρόκληση της αδυναμίας, επιλέγεται διαφορετικός όρος, ο όρος «χρεοκοπία». *Χρεοκοπία*, πράγματι, χρεών κόπος, κοπή, κόπτω- σημαίνει ενεργητική μη πληρωμή χρεών, υπαίτια, άλλους λόγους, άρνηση πληρωμών ή υπαίτια¹⁹ πρόκληση της αδυναμίας πληρωμών, στρέβλωση της πτώχευσης. Ορθά, συνεπώς, το ελληνικό δίκαιο χρησιμοποιεί τον όρο, για να προσδιορίσει 1 ομώνυμο έγκλημα στα άρθρα 171επ. του πτωχευτικού κώδικα και 398 πκ⁴

¹⁶ Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως-Γενικό μέρος, 1998, σελ. 115επ. - ΕφΑθ. 5958/1972, ΕΕμπΔ 1973, σελ. 408επ.

¹⁷ Ρόκας 1., Η κατά παράβασιν του άρθρου 666 ΕΝ εκποίησης ακινήτων της πτωχευτικής περιουσίας, ΕΕμπΔ 1980, σελ. 4, παρ 9.

¹⁸ Λ.Κοτσίρης, Πτωχευτικό δίκαιο , 6^η έκδ. 1998, σελ. 28 και 32 επ.

¹⁹ Λ.Κοτσίρης, Πτωχευτικό δίκαιο , 6^η έκδ. 1998, σελ.73 επ.

Λιγότερο ευέλικτες, γλωσσικά, οι ξένες νομοθεσίες χρησιμοποιούν τους όρους *faillite* και *fallimento*, για να υποδηλώσουν την οικονομική πτώση κάποιου, ο οποίος αδυνατεί να εκπληρώσει τις οικονομικές του υποχρεώσεις²⁰. Όμοια σημασία αντιστοιχούσα, όμως, περισσότερο στην έννοια π χρεοκοπίας- αποδίδεται και στον χρησιμοποιούμενο στη γαλλική γλώσσα ο όρος «*banqueroute*», ο οποίος, καθιερωθείς και σε άλλες γλώσσες -ο: *Bankerutt, Bankerott, bankruptcy*- και προελθών από τις ιταλικές λέξεις *banco rotto* σημαίνει, κατά λέξη, τη θραύση τράπεζας (τραπεζιού), που συνηθιζόταν στις ιταλικές πόλεις, ως ένδειξη καταφρονήσεως για την αθέτηση, εκ μέρους του, αναληφθεισών υποχρεώσεων του".²¹

Αντίθετα, ο όρος «*Jonkurs*» (συνδρομή) -από τις λατινικές λέξεις *concursum creditorum*-, που συναντάται στην παλαιότερη γερμανική, στη ελβετική και στην αυστριακή νομοθεσία, υποδηλώνει ευθέως τη συλλογική οργάνωση και δράση των ιστωτών του ευρισκομένου σε οικονομική αδυναμία. Η γερμανική μεταρρύθμιση του 19987 χρησιμοποιεί, πλέον, κατ' (αποκλειστικότητα, τον όρο «*Insolvenz*», ο οποίος προερχόμενος από το λατινικό «*eo ineto*», σημαίνει την αδυναμία πληρωμής -ακριβώς, δηλαδή, ός και η «πτώχευση»- και όχι «αφερεγγυότητα», όπως πολλοί αποδίδουν το όρο στα ελληνικά. Το πτωχευτικό, συνεπώς, δίκαιο συνιστά, γενικά, δίκαιο της αδυναμίας

ενός προσώπου να πληρώσει τα χρέη, που έχει δημιουργήσει. Δεν συνιστά κατ' ακριβολογία, δίκαιο «*αφερεγγυότητας*», που σημαίνει την ανυπαρξία «εγγύης», δηλαδή ασφάλειας. Η ανυπαρξία, πράγματι, ασφάλειας μπορεί να οφείλεται είτε σε ανεπάρκεια περιουσίας, είτε σε προσωπική αναξιοπιστία του οφειλέτη. Η αδυναμία, όμως, πληρωμών μπορεί να οφείλεται σε αδυναμία, απλώς, ρευστοποίησης περιουσιακών στοιχείων, τα οποία, ωστόσο, σιτιστούν επαρκή για την ικανοποίηση των χρεών περιουσία", ενώ δεν συνιστά καν υποκειμενική περί αξιοπιστίας κρίση, αλλά πραγματική κατάσταση.²²

---

²⁰ Λεβαντής Ε., Πτωχευτικόν δίκαιον, 1975, σελ. 12

²¹ Λεβαντής Ε., Πτωχευτικόν δίκαιον, 1975., σελ. 15

²² Κ. Καραβά, Στοιχεία πτωχευτικού δικαίου, 1951, σελ. Ιεπ.

Πάντως, ο νέος ελληνικός πτωχευτικός κώδικας αποφεύγει παντελώς εσφαλμένα να χρησιμοποιήσει στις διατάξεις του τους μεστούς περιεχομένου όρους «πτωχός» ή «πρωχεύσας» και αναφέρεται, απλώς, σε «οφειλέτη», Κατά την αιτιολογική του, μάλιστα, έκθεση, διατηρεί μόνον τον όρο «πτώχευση», επειδή συναντάται ήδη σε καθιερωμένες έννοιες, όπως εκείνες του πτωχευτικού πιστωτή, της πτωχευτικής περιουσίας, της πτωχευτικής απαλλοτρίωσης κ.λπ., ενώ υπήρχε ήδη διαμορφωμένη τάση για χρήση πλέον του όρου «αφερεγγυότητα». Ενδεχομένως, ο νεώτερος νομοθέτης επηρεάστηκε από τη χρήση της ίδιας λέξεως στον κανονισμό του Συμβουλίου της ΕΚ 1346/2000 «περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας». Στον κανονισμό όμως αυτό, που έχει διατυπωθεί σε όλες τις γλώσσες της ΕΚ, η αναφορά σε «αφερεγγυότητα», οφείλεται σε λάθος απόδοση στα ελληνικά του χρησιμοποιούμενου στις άλλες γλώσσες όρου «Insolvenz» ή «insolvency» ή «insolvabilite», που, όπως εξηγήθηκε παραπάνω, σημαίνει αδυναμία πληρωμών, ό,τι δηλαδή και ο όρος πτώχευση. Συνεπώς, όπου ο ως άνω κανονισμός κάνει λόγο για «αφερεγγυότητα του οφειλέτη» ορθότερα δε, για «αδυναμία του οφειλέτη να πληρώνει τα χρέη του», κατά την σωστή απόδοση των όρων «Insolvenz des Schuldners» κ.λπ. μπορεί κανείς στην ελληνική γλώσσα να χρησιμοποιεί τους όρους «πτώχευση» και «πτωχός» ή «πρωχεύσας» εναρμονιζόμενος, έτσι, και με τον κανονισμό και με τις επιταγές της ορθής χρήσης της γλώσσας του.

2.1.ΝΟΜΟΣ 3588/2007 (ΕΚΑΝΕ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ).

Από την 16η Σεπτεμβρίου 2007 τέθηκε σε ισχύ ο ν. 3588/07 ως «πρωχευτικός κώδικας» (άρθρο 180), ο οποίος, ενοποιήσας δύο τυπικά διακεκριμένα μεταξύ τους ρυθμιστικά πεδία, της πτώχευσης και της εξυγίανσης και εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων, κατήργησε συλλήβδην τις

σχετικές διατάξεις της προΐσχυσάσης, εν πολλοίς, γηραιάς, νομοθεσίας (άρθρο 181).²³

Έτσι, με βάση πλέον τις διατάξεις του νεοπαγούς αυτού νομοθετήματος, μπορεί κανείς να ορίσει το *πτωχευτικό δίκαιο* ως το ολοκληρωμένο και αυτοτελές σύστημα κανόνων δικαίου, οι οποίοι αντιμετωπίζοντας την ήδη προκύψασα ή επαπειλούμενη πραγματική κατάσταση ενός οποιουδήποτε εμπόρου ή νομικού προσώπου με οικονομικό σκοπό, που αδυνατεί να πληρώσει τα εμπορικά ή άλλα επαγγελματικά του χρέη (οφειλέτη, πτωχού), προβλέπουν μιάν πολύπτυχη διαδικασία συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών του (διαδικασία της πτώχευσης ή πτωχευτική), με βάση την αρχή της μεταξύ τους ισότητας (*par condicio creditorum*), είτε μέσω κατάρτισης και τήρησης συμφωνίας συνδιαλλαγής, προς το σκοπό διάσωσης της επιχείρησης του πτωχού, είτε μέσω σχεδίου αναδιοργάνωσης, προς το σκοπό, επίσης, της διάσωσης ή της αξιοποίησης της επιχείρησης ή της τελεσφορότερης εκποίησης της πτωχευτικής περιουσίας, είτε, τελικά, μέσω εκκαθάρισεως της περιουσίας του πτωχού κατά τις διατάξεις του νόμου, με εκποίηση των κατ'ιδίαν στοιχείων της -ιδίως δε, της επιχειρήσεως του πτωχού ως συνόλου και σε διανομή του προϊόντος στους πιστωτές'. Με απλά λόγια, στα πλαίσια της ελληνικής νομοθεσίας, το πτωχευτικό δίκαιο αντιμετωπίζει ρυθμιστικά τις επιπτώσεις, που προκαλεί στις συναλλαγές η αδυναμία εμπόρων και νομικών προσώπων με οικονομικό σκοπό να πληρώσουν τα χρέη τους. Είναι, επιγραμματικά, δίκαιο αδυναμίας πληρωμών, δίκαιο της πτώχευσης.²⁴

Με αυτό το περιεχόμενο, το πτωχευτικό δίκαιο αποτελεί μέρος του εμπορικού δικαίου και, μάλιστα, του δημοσίου εμπορικού δικαίου, αφού συνιστά, κατ' ουσίαν, δίκαιο συλλογικής, καθολικής αναγκαστικής εκτέλεσης", που υλοποιείται με πράξη και με εποπτεία της Πολιτείας και βρίσκεται στον

---

²³ *Ε. Λεβαντή*, Πτωχευτικόν δίκαιον 1975, σελ. 11.

²⁴ *Ε. Λεβαντή*, Πτωχευτικόν δίκαιον 1975, σελ. 11.

αντίποδα της, ρυθμιζομένης στον :ΚΠολΔ, ατομικής και ειδικής αναγκαστικής εκτέλεσης'.²⁵

2.2 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΥΝΔΙΑΛΛΑΓΗΣ

Στη διαδικασία συνδιαλλαγής μπορεί να υπαχθεί κάθε οφειλέτης που σε περίπτωση πτώχευσης θα είχε πτωχευτική ικανότητα, σύμφωνα με την § 1 του άρθρου 2 του Πτωχευτικού Κώδικα, δηλαδή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων με νομική προσωπικότητα που ασκεί εμπορία και επιδιώκει οικονομικό σκοπό, χωρίς ο οφειλέτης να έχει υποχρέωση για υπαγωγή στη συγκεκριμένη διαδικασία ή δικαίωμα χρήσης της διαδικασίας χωρίς τη συνδρομή των αντικειμενικών προϋποθέσεων εφαρμογής της.^{26, 27}

Η υπαγωγή στην διαδικασία συνδιαλλαγής προϋποθέτει αποδεδειγμένη οικονομική αδυναμία που είναι παρούσα ή προβλέψιμη, χωρίς, όμως, να έχει επέλθει το στάδιο παύσης των πληρωμών, αφού σε μία τέτοια περίπτωση (κατά γενικό και μόνιμο τρόπο αδυναμία εκπλήρωσης), αποκλείεται η εφαρμογή της διαδικασίας και η μόνη δυνατότητα του οφειλέτη, συντρεχουσών και των λοιπών προϋποθέσεων, είναι η υποβολή σχεδίου αναδιοργάνωσης.²⁸

Έτσι, η οικονομική αδυναμία είναι δυνατό να συνίσταται σε μη γενική κατά την αντίληψη των συναλλαγών, ή πρόσκαιρη ή, τέλος, σε οφειλόμενη σε παροδικούς λόγους οικονομικής δυσπραγίας ή σε προσωρινούς λόγους

---

²⁵ Λ. Γεωργακόπουλου, Εγχειρίδιο εμπορικού δικαίου, τεύχ, 3, Πτώχευση και εξυγίανση, βέκδ. 1997, σελ. 11

²⁶ Ε. Περάκη, Το θετικό πτωχευτικό δίκαιο και τα συμφέροντα των πιστωτών, Τιμ. Τόμο Λουκόπουλου, 1993, σελ. 129

²⁷ Bork R., Einführung, Insolvenzordnung, 5. Aufl., 1999.

²⁸ Μ Πάτση, Το δίκαιο της πτώχευσης, 1999, σελ. 3 - ΑΠ 1781/2001, ΕΕμπΔ 2003, 147επ.

δικαιολογημένης αρρυθμίας στην εξυπηρέτηση των πληρωμών.²⁹ Η συγκεκριμένη οικονομική αδυναμία μπορεί να μην είναι παρούσα, αλλά αρκεί, με αντικειμενική εκτίμηση, να μπορεί να προβλεφθεί για το άμεσο μέλλον. Για την πρόβλεψη αυτή δεν αρκεί αόριστη και αφηρημένη επίκλησή της, αλλά αξιολόγηση συγκεκριμένων καταστάσεων, δεδομένων και ενδείξεων, που αφορούν:

i.- Τα οικονομικά δεδομένα (αρνητικοί ισολογισμοί, έλλειψη κερδοφορίας, υπέρογκος δανεισμός με ανάγκη βραχυπρόθεσμης εξυπηρέτησης, αδυναμία τραπεζικού δανεισμού, διακοπή χρήσης αλληλόχρεων τραπεζικών λογαριασμών κλπ).

ii.- Την περιουσιακή κατάσταση (επιβάρυνση με πολλές εμπράγματα ασφάλειες, εκποίηση περιουσιακών στοιχείων για πληρωμή βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κλπ.)

iii.- Την επιχειρηματική δραστηριότητα (υπολειτουργία, σοβαρή απόκλιση μεταξύ εσόδων και λειτουργικών εξόδων, βραχυπρόθεσμη έλλειψη πρώτων υλών, αδυναμία μισθολογικής κάλυψης του προσωπικού κλπ).

iv.- Την οικονομική αποτύπωση της λειτουργίας της επιχείρησης (μείωση παραγγελιών, ελαττωματικά προϊόντα, διαφορές με το προσωπικό, άρνηση προμηθευτών για την προμήθεια πρώτων υλών, μαζικές ακυρώσεις παραγγελιών κλπ).

Για το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής απαιτείται αίτηση από τον οφειλέτη προς το πτωχευτικό Δικαστήριο (Πολυμελές Πρωτοδικείου της περιφέρειας της έδρας του αιτούντος).

Περιεχόμενο της αίτησης είναι αφενός τα πληροφοριακά στοιχεία ως προς την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, το μέγεθος της επιχείρησης, η κοινωνική σημασία σε σχέση με την απασχόληση που προσφέρει σε εργατικό δυναμικό και αφετέρου τα προτεινόμενα μέτρα χρηματοδότησης του οφειλέτη και τα μέσα αντιμετώπισης της κατάστασης αυτής, ενώ στην αίτηση πρέπει να

---

²⁹ *Καραβάς Κ.*, Στοιχεία πτωχευτικού δικαίου, 1951.

επισυνάπτεται και διπλότυπο καταβολής 5.000 € για τις αμοιβές πραγματογνώμονα και μεσολαβητή.³⁰

2.3 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΕ ΔΥΟ ΜΕΡΗ

1.ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΗΡΥΞΕΩΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ-

2.ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

-ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΗΡΥΞΕΩΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

πτωχευτική ικανότητα έχουν οι έμποροι και οι ενώσεις προσώπων με νομική προσωπικότητα που επιδιώκουν οικονομικό σκοπό. Αποκλείεται η πτωχευτική ικανότητα νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημόσιων οργανισμών, και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης - αντικειμενική προϋπόθεση της πτώχευσης είναι η παύση πληρωμών. Εισάγεται δε ως προϋπόθεση για την κήρυξη σε πτώχευση και η «επαπειλούμενη αδυναμία κανονικής εκπλήρωσης» όταν τη ζητά ο οφειλέτης. Αρμόδιο δικαστήριο ορίζεται το πολυμελές πρωτοδικείο, περιγράφεται η διαδικασία υποβολής αίτησης πτώχευσης (το αργότερο εντός 15 ημερών αφού συντρέξουν οι νόμιμες προϋποθέσεις), καταργείται η αυτεπάγγελτη κήρυξη της πτώχευσης από το δικαστήριο, ενώ δίνεται το δικαίωμα στον εισαγγελέα πρωτοδικών να ζητήσει την πτώχευση οφειλέτη, με την επίκληση λόγων δημόσιου συμφέροντος. Η αίτηση κήρυξης πτώχευσης απορρίπτεται εάν δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, εάν η περιουσία του οφειλέτη δεν επαρκεί για την κάλυψη των εξόδων, καθώς και εάν ασκείται καταχρηστικά, καταργείται η διάκριση των συνδίκων σε προσωρινό, οριστικό και σύνδικο ενώσεως

Εξασφαλιστικά μέτρα: αναφέρεται στα διατασσόμενα από τον πρόεδρο του αρμόδιου δικαστηρίου προληπτικά μέτρα και τη σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας.

---

³⁰ Υπόδειγμα Δικόγραφου.(2009) Ανάκτηση από: <http://ypodeigma.blogspot.com>

2.3.1.«ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ»

1. Συνέπειες της πτώχευσης ως προς τον οφειλέτη:

- καταργούνται οι προσωπικές κυρώσεις και στερήσεις που επέφερε η κήρυξη του οφειλέτη φυσικού προσώπου
- προσδιορίζεται την πτωχευτική περιουσία και συγκεκριμένα εξαιρείται η περιουσία που αποκτά ο οφειλέτης μετά την κήρυξη της πτώχευσης, από την πτωχευτική περιουσία
- καθορίζεται η πτωχευτική απαλλοτρίωση, δηλ. η στέρηση της διοίκησης της περιουσίας του από τον οφειλέτη
- εισάγεται: α) η δυνατότητα, μετά από αίτημα του οφειλέτη, να ανατεθεί σ' αυτόν η διοίκηση της πτωχευτικής περιουσίας υπό προϋποθέσεις και β) η απαγόρευση διάθεσης στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης. Τέλος, διατυπώνεται ρητά η υποχρέωση του οφειλέτη για ενημέρωση του συνδίκου και η συνεργασία με αυτόν.

2. Συνέπειες της πτώχευσης ως προς τους πιστωτές

- προσδιορίζεται η έννοια του πτωχευτικού πιστωτή και καθορίζεται η τύχη των διαφόρων απαιτήσεων κάνοντας ξεχωριστή αναφορά στους ενέγγυους πιστωτές
- προβλέπεται ότι μετά την κήρυξη της πτώχευσης οι απαιτήσεις που δεν είναι εξασφαλισμένες με ειδικό προνόμιο ή εμπράγματο δικαίωμα παύουν να παράγουν νόμιμους ή συμβατικού τόκους
- αναστέλλονται αυτοδικαίως όλα τα ατομικά καταδιωκτικά μέτρα των πιστωτών κατά του οφειλέτη προς ικανοποίηση των πτωχευτικών απαιτήσεών τους, εκτός από την περίπτωση ενέγγυων πιστωτών για τα υπέγγυα στοιχεία της πτωχευτικής περιουσίας τους.

3. Αμφοτεροβαρείς συμβάσεις

- δίδεται το δικαίωμα στο σύνδικο πτωχεύσεως να εκπληρώσει τις εκκρεμείς συμβάσεις και να απαιτήσει το ίδιο από τον αντισυμβαλλόμενο.

- παρέχεται στο σύνδικο το δικαίωμα λύσης συμβάσεων εργασίας αορίστου χρόνου με καταγγελία για το κύρος της οποίας δεν απαιτείται η καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης

4. Αποχωρισμός και πτωχευτική διεκδίκηση

- καθιερώνεται το δικαίωμα αποχωρισμού όποιου επικαλείται εμπράγματο ή ενοχικό δικαίωμα σε αντικείμενο που δεν ανήκει στον οφειλέτη και η πτωχευτική διεκδίκηση εκείνου που πριν την κήρυξη της πτώχευσης παρέδωσε εμπορεύματα στον οφειλέτη λόγω παρακαταθήκης προς πώληση ή για να πωληθούν για λογαριασμό του.

5. Πτωχευτική ανάκληση

- καθορίζεται ως «*ύποπτη περίοδος*» το διάστημα από την παύση των πληρωμών έως τη κήρυξη της πτώχευσης και αναφέρονται οι πράξεις που ανακαλούνται υποχρεωτικά όταν έγιναν την ύποπτη περίοδο διακρίνοντάς τις από όσες ανακαλούνται δυνητικά - προσδιορίζονται οι πράξεις που δεν ανακαλούνται και περιέχονται ειδικές διατάξεις για τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές και την πληρωμή χρηματογράφων.

2.4.ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Ορίζονται ως όργανα της πτώχευσης το πτωχευτικό δικαστήριο, ο εισηγητής, ο σύνδικος, η συνέλευση των πιστωτών και η επιτροπή πιστωτών .

1. *Εισηγητής* ορίζεται πρωτοδίκης, ο οποίος επιβλέπει το έργο του συνδίκου.
2. Ο *σύνδικος* δημοσιεύει προς τους πιστωτές την απόφαση της πτώχευσης και της πρόσκλησης για τη σύνταξη πίνακα εικαζομένων πιστωτών, διενεργεί εντός 3 ημερών από το διορισμό του την αποσφράγιση και την απογραφή της πτωχευτικής περιουσίας, παρουσία ειρηνοδίκη, υποβάλλει αναφορά για την κατάσταση της πτωχευτικής περιουσίας και έκθεση στη συνέλευση των

πιστωτών σχετικά με την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη και τις δυνατότητες βιωσιμότητας της εταιρείας. Ο σύνδικος ευθύνεται για κάθε ζημία που προκάλεσε υπαιτίως στην πτωχευτική περιουσία κατά παράβαση των υποχρεώσεων του.

3 Μετά το πέρας των επαληθεύσεων στη συνέλευση μετέχουν οι πιστωτές των οποίων οι απαιτήσεις έγιναν δεκτές. Εντός 20 ημερών από το πέρας των επαληθεύσεων η συνέλευση αποφασίζει αν η εμπορική δραστηριότητα της επιχείρησης θα συνεχιστεί από το σύνδικο, ή αν θα πρέπει να εκποιηθεί ως σύνολο ή να γίνει ρευστοποίηση των κατ' ιδίαν στοιχείων της χωριστά.

4. Η τριμελής επιτροπή πιστωτών που είναι νέος θεσμός, εκλέγεται από τη συνέλευση των πιστωτών. Ένα μέλος της επιτροπής εκλέγεται από τους εμπραγμάτως ασφαλισμένους ένα από τους γενικούς προνομιούχους κι ένα από τους ανέγγυους πιστωτές. Η επιτροπή παρακολουθεί την πορεία της πτώχευσης και συνδράμει το σύνδικο στα καθήκοντά του³¹

Η συνέλευση των πιστωτών αποτελείται αρχικά από όλους τους πιστωτές .

2.5.ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

I. Αρχικές ενέργειες του γραμματέα των πτωχεύσεων

Ο αρμόδιος γραμματέας των πτωχεύσεων του πολυμελούς πρωτοδικείου (πτωχευτικού δικαστηρίου) έχει, καταρχήν, υπηρεσιακό καθήκον να επιμεληθεί της δημοσιεύσεως της αποφάσεως του πτωχευτικού δικαστηρίου, που κηρύσσει την πτώχευση, καταχωρίζοντας το όνομα ή την εταιρική επωνυμία του πτωχού στο τηρούμενο στο γραφείο του εισηγητή Μητρώο Πτωχεύσεων του Πρωτοδικείου και, μάλιστα, τόσο στο τηρούμενο, χωριστά για τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα, αλφαβητικό ευρετήριο, όσο και στο βιβλίο μερίδων, ανοίγοντας σχετική μερίδα (σελίδα), και παραθέτοντας σ' αυτή την απόφαση, που κηρύσσει την πτώχευση, κατά τις ουσιώδεις διατάξεις της, και κάθε άλλη απόφαση ή ενέργεια της όλης διαδικασίας και την αποκατάσταση του πτωχού, με παράλληλη καταχώριση των αντίστοιχων εγγράφων στον, επίσης,

³¹ <http://www.lambadarioslaw.gr>

ανοιγέντα φάκελλο. Προφανώς, βαρύνεται, επίσης, με την ευθύνη της αποστολής προς καταχώριση των ίδιων στοιχείων και εγγράφων στο Γενικό Μητρώο, που τηρείται στο Πρωτοδικείο Αθηνών. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και στην περίπτωση, που κατατεθεί αίτηση από έμπορο ή ομικό πρόσωπο με οικονομικό σκοπό για να ανοιγεί προπτωχευτικά η διαδικασία υνδιαλλαγής (άρθρο 8 §3).

Αφ' ης στιγμής δημοσιευθεί η απόφαση, που κηρύσσει την πτώχευση, έστω κι αν δεν έχει γίνει ακόμα η καθαρογραφή της-, και ανεξάρτητα από την άσκηση ή μη ενδίκων μέσων, ο γραμματέας των πτωχεύσεων υποχρεούται να *γνωστοποιήσει* αμέσως στον αρμόδιο *ειρηνοδίκη* -του τόπου ύπαρξης περιουσίας του πτωχού- το απόσπασμα της απόφασης, που περιέχει τη διάταξη για τη σφράγιση της περιουσίας. Η γνωστοποίηση μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, ιδίως δε τηλεομοιοτυπικά ή τηλεγραφικά (άρθρο 11 §1 εδ. α' και β'). Ο αρμόδιος ειρηνοδίκης του τόπου, όπου βρίσκονται τα πράγματα του πτωχού, υποχρεούται να εκτελέσει τη σφράγιση εντός

24 ωρών, με την παρουσία του συνδίκου ή και χωρίς αυτήν. Αλλά και χωρίς ειδοποίηση, ο ειρηνοδίκης, εφόσον πληροφορηθεί με οποιονδήποτε τρόπο την κήρυξη της πτώχευσης, οφείλει να ενεργήσει αμέσως τη σφράγιση (άρθρο 11 § 1 εδ. γ' και δ'). Ο εισηγητής, πάντως, μπορεί να επιτρέψει να παραλειφθεί η σφράγιση, αν κατά την κρίση του η απογραφή της πτωχευτικής περιουσίας είναι δυνατόν να περατωθεί εντός μιας ημέρας (άρθρο 11 §2).

Αμέσως, επίσης, ο ίδιος γραμματέας *ειδοποιεί* τον ορισθέντα *σύνδικο* με κάθε πρόσφορο μέσο, ακόμα και τηλεφωνικά, σημειώνοντας την ενέργειά του αυτή ενυπόγραφα στο φάκελο της πτώχευσης (άρθρο 64 §1 εδ. α'). Το ίδιο, φυσικά, πράττει, όσον αφορά και τον εισηγητή δικαστή. Οι παράλληλες αυτές και ταχείες ενέργειες του γραμματέα αναγκαιούν τόσο για λόγους, κυρίως, πρόληψης ή αποτροπής ζημιών, όσο και για λόγους αποφυγής δη μιουργίας πρακτικών προβλημάτων, που θα ήταν δυνατόν να προκύψουν στη

διαδικασία, εξαιτίας των χρονικών διαφοροποιήσεων.³²

11. Σφράγιση της περιουσίας

Η απόφαση, που κηρύσσει την πτώχευση, περιέχει διάταξη *περί σφραγίσεως* της πτωχευτικής περιουσίας (άρθρο 7 §1 εδ. α'), αποσκοπούσα στην διατήρηση της περιουσίας αλώβητης από ενέργειες του πτωχού ή τρίτων, για την εξυπηρέτηση των σκοπών της πτωχευτικής διαδικασίας?". Έτσι, ο ειδοποιηθείς από τον γραμματέα ειρηνοδίκης υποχρεούται να μεταβεί εντός 24 ωρών στον προσδιορισθέντα τόπο, όπου βρίσκονται τα προς σφράγιση πράγματα, ιδίως δε, στον τόπο της επαγγελματικής εγκατάστασης και κατοικίας του πτωχού και, αυτοπροσώπως, να διασφαλίσει με την σφράγιση την πτωχευτική περιουσία, είτε με την παρουσία του συνδίκου, είτε όχι, ειδοποιώντας, εν ανάγκη, το πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα για την αποτελεσματική φύλαξη. Λόγω της σημασίας της για την όλη διαδικασία, η σφράγιση φαίνεται ότι είναι υποχρεωτική, ακόμα και όταν δεν έχει διαταχθεί ρητά από την απόφαση, που έχει κηρύξει την πτώχευση. Μπορεί, ασφαλώς, να διαταχθεί και από τον εισηγητή δικαστή, στα πλαίσια των καθηκόντων του για λήψη όλων «των κατεπειγόντων μέτρων» προς διασφάλιση της πτωχευτικής περιουσίας (άρθρο 59 §1 εδ. β').

Αν και ο νόμος δεν κάνει διακρίσεις, φαίνεται μάλλον αυτονόητο ότι, όταν εντός του οριζομένου από το νόμο εικοσιτετραώρου ή οποτεδήποτε, προτού ο ειρηνοδίκης αρχίσει τη σφράγιση, ή, ακόμα, και κατά τη διάρκειά της, αναλάβει καθήκοντα και παρουσιασθεί ο σύνδικος, παρευρίσκεται δε και ο πτωχός, αντί της σφράγισης μπορεί να γίνει αμέσως απογραφή της περιουσίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 68, παραλειπομένης, έτσι, της διαδικασίας σφράγισης και αποσφράγισης της περιουσίας, ως περιττής.

Ο ειρηνοδίκης θέτει τις σφραγίδες στις θύρες και τα παράθυρα του καταστήματος του πτωχού και των λοιπών ακινήτων του, καθώς και επί των κινητών του, που βρίσκονται σε κλειστό χώρο, ώστε να μην είναι δυνατή η

---

³² Ψυχομάνης Σπ.Δ. (2007) «Πτωχευτικό Δίκαιο» Γ΄ Έκδοση, Κατά τον Ν. 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» Εκδ. Σάκκουλα, σελ. 253-268

είσοδος στα ακίνητα ή η αφαίρεση των κινητών, χωρίς την καταστροφή των σφραγίδων (άρθρο 11 §3). Σφραγιστέα, εν γένει, αντικείμενα είναι, δηλαδή, εκείνα μόνο, που βρίσκονται στην κατοχή του πτωχού. Σε περίπτωση πτώχευσης ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας, η σφράγιση περιλαμβάνει, προφανώς, και την περιουσία των συμπρωχευόντων ομορρύθμων εταίρων (βλ. άρθρο 7 §4).

Σφράγιση γίνεται, ακόμα, και στο μισθωμένο από τον πτωχό εμπορικό κατάστημα, αποθήκη ή άλλο χώρο για την άσκηση της επιχείρησής του. Η σφράγιση, όμως, αυτή δεν εμποδίζει την εκτέλεση δικαστικής αποφάσεως, που διατάσσει, για οποιονδήποτε λόγο, την απόδοση του μισθίου στον εκμισθωτή. Στην περίπτωση αυτή, ο εκμισθωτής, που εγκαθίσταται στο μίσθιο, καθίσταται εκ του νόμου μεσεγγυούχος των πραγμάτων του πτωχού, που θα ευρεθούν στο μίσθιο, μέχρις ότου παραληφθούν αυτά από τον σύνδικο. Για τις υποχρεώσεις του εκμισθωτή ως μεσεγγυούχου, εφαρμόζεται η ΚΠολΔ 956 §4 (άρθρο 11 § 6).

Κατ' εξαίρεση, επίθεση σφραγίδων δεν γίνεται, όταν ο εισηγητής δικαστής κρίνει ότι η απογραφή μπορεί να τελειώσει μέσα σε μία ημέρα (άρθρο 11 §2), οπότε την αναθέτει, προφανώς, αμέσως στο σύνδικο, που υποχρεούται να την εκτελέσει αυθημερόν.

Εξαιρούνται από την σφράγιση η κατοικία του πτωχού και της οικογενείας του και τα κινητά, που είναι ακατάσχετα, σύμφωνα με το άρθρο 953 §3 ΚΠολΔ. Αυτά καταγράφονται σε κατάλογο και παραδίδονται στον πτωχό και την οικογένειά του. Αν ημιουργηθούν αμφισβητήσεις για τις εξαιρέσεις από τη σφράγιση, αποφασίζει σχετικά ο εισηγητής (άρθρο 59)

33

111.Αποσφράγιση και απογραφή

Την *αποσφράγιση* της πτωχευτικής περιουσίας *ζητεί* από τον ειρηνοδίκη ο σύνδικος, εντός τριών ημερών από το διορισμό του, εφόσον έχει ολοκληρωθεί

---

³³ Ψυχομάνης Σπ.Δ. (2007) «Πτωχευτικό Δίκαιο» Γ΄ Έκδοση, Κατά τον Ν. 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» Εκδ. Σάκκουλα, σελ. 253-268

η σφράγιση και εφόσον είναι έτοιμος να προβεί στην απογραφή, έχοντας ειδοποιήσει προ δύο ημερών και τον πτωχό ή τους κληρονόμους του να παρευρίσκονται κατά την αποσφράγιση και την ακολουθούσα απογραφή(άρθρο 68 §1). Η απουσία τους, πάντως, εφόσον κλητεύθηκαν νόμιμα, δεν εμποδίζει την διαδικασία. Ημέρα διορισμού του συνδίκου, από την επομένη της οποίας άρχεται η τριήμερη προθεσμία του νόμου προς εκπλήρωση της υποχρέωσης του για αποσφράγιση και απογραφή της πτωχευτικής περιουσίας, είναι, ασφαλώς, εκείνη της δημοσιεύσεως στο ακροατήριο της αποφάσεως, που έχει κηρύξει την πτώχευση και τον έχει διορίσει, ή η τυχόν μεταγενέστερη απόφαση, που διορίζει νέον επί αποποιήσεως του πρώτου ή που αντικαθιστά τον πρώτο, λόγω παραιτήσεώς του, ή, αυτεπάγγελτα, για σπουδαίο λόγο.

Η *απογραφή* γίνεται από τον σύνδικο, με την παρουσία του ειρηνοδίκη.

Ο σύνδικος μπορεί, όμως, με άδεια του εισηγητή να προσλάβει βοηθό της εκλογής του για τη σύνταξη της απογραφής και την εκτίμηση των πραγμάτων (άρθρο 68 §2 εδ. α' και β'). Η αδράνεια του συνδίκου συνιστά παράβαση των καθηκόντων του, γεγονός, ωστόσο, που δεν αίρει την υποχρέωση απογραφής, η οποία μπορεί να γίνει οποτεδήποτε³⁴

Οι σφραγίδες αφαιρούνται διαδοχικά, ανάλογα με την πορεία της απογραφής, τα δε πράγματα καταγράφονται και εκτιμώνται ως προς την αξία τους. Η καταγραφή αυτή και η εκτίμηση καθίστανται περιεχόμενο εκθέσεως, που συντάσσει την ίδια στιγμή ο σύνδικος και η οποία υπογράφεται από τον ίδιο, τον ειρηνοδίκη και τα λοιπά παρόντα πρόσωπα. Βεβαίως, η διαδικασία αυτή της αποσφράγισης και απογραφής μπορεί να διαρκέσει για πολλές ημέρες. Επιτρέπονται, λοιπόν, διακοπές, οι οποίες αναφέρονται στην έκθεση, με σημειώσεις έναρξης και λήξης της διακοπής και υπογραφή των σημειώσεων από τα ως άνω πρόσωπα. Εντός της επομένης από την

---

³⁴ Ρόκας Κ, Η κήρυξη της πτώχευσης μετά τον θάνατον του οφειλέτου εμπόρου, 1945.

περάτωση της απογραφής ημέρας, η έκθεση κατατίθεται στον εισηγητή.³⁵ Όποιος δε έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να λάβει αμέσως και ατελώς από τον γραμματέα αντίγραφο (άρθρο 68 §2 εδ. γ'-ε').³⁶

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ- ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΗΣ

I. Υποβολή αναφοράς και έκθεσης

Με βάση τα στοιχεία της απογραφής και όσα άλλα στοιχεία περιέρχονται στη διάθεσή του, ο σύνδικος έχει την υποχρέωση να συντάξει και να υποβάλει στον εισηγητή δικαστή, το συντομότερο δυνατό, *ειδική αναφορά*, για την κατάσταση της πτωχευτικής περιουσίας και για τον τρόπο συνέχισης των εργασιών της πτωχευτικής διαδικασίας (άρθρο 69). Πρόκειται, προφανώς, για αιτιολογημένες προσωπικές απόψεις του συνδίκου, ως προς τον προσφορότερο τρόπο συνέχισης της διαδικασίας, με γνώμονα τον στόχο της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών και την εξυπηρέτηση του, μέσω, πρωτίστως, της διάσωσης της επιχείρησης του πτωχού.

Παράλληλα, και εν όψει της επικείμενης, κατά κανόνα, πρώτης, συνέλευσης των πιστωτών, ο σύνδικος υποχρεούται να συντάξει και υποβάλει στη συνέλευση *έκθεση*, σχετικά με την οικονομική κατάσταση του πτωχού και των αιτιών της πτώχευσης του, τις προοπτικές διατήρησης της επιχείρησης, εν όλω ή εν μέρει, τη βιωσιμότητά της, τις δυνατότητες υπαγωγής του πτωχού σε σχέδιο αναδιοργάνωσης και τις, κατά περίπτωση, προβλεπόμενες συνέπειες, ως προς την ικανοποίηση των πιστωτών (άρθρο 70 § 1).

Η έκθεση αυτή του συνδίκου γνωστοποιείται υποχρεωτικά στον εισηγητή, στον πτωχό, στην επιτροπή πιστωτών, αν έχει συγκροτηθεί, και σε εκπρόσωπο των εργαζομένων, δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από την

---

³⁵ Κοτσίρης Λ., Πτώχευση. Θεσμός και πραγματικότητα, Επιστ. Επετ. ΔΣΘ 1980.

³⁶ Ψυχομάνης Σπ.Δ. (2007) «Πτωχευτικό Δίκαιο» Γ' Έκδοση, Κατά τον Ν. 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» Εκδ. Σάκκουλα, σελ. 253-268

ημερομηνία σύγκλησης της συνέλευσης, προκειμένου τα πρόσωπα αυτά να μπορέσουν να «τοποθετηθούν», ενδεχομένως, επ' αυτής, ενώπιον της συνελεύσεως (άρθρο 70 §2). Είναι προφανές, πως η εν λόγω έκθεση βοηθά τη συνέλευση στη λήψη των κατάλληλων αποφάσεων για την πορεία της διαδικασίας, πχ. για την αποδοχή σχεδίου αναδιοργάνωσης, συνέχιση της εμπορίας, εκποίησης της επιχείρησης του πτωχού ως συνόλου κ.λπ.

11. Συντηρητικές πράξεις

Από τη γενική υποχρέωση του συνδίκου προς άσκηση της διοίκησης της πτωχευτικής περιουσίας μετά την κήρυξη της πτώχευσης και την μη αποποίηση του διορισμού του (άρθρο 17 § 1 εδ. α'), απορρέει το γενικό, επίσης, καθήκον να ενεργεί αυτόβουλα από της αναλήψεως των καθηκόντων του, ο,τιδήποτε είναι αναγκαίο για τη διατήρηση των δικαιωμάτων του πτωχού κατά των οφειλετών του (*συντηρητικές πράξεις*). Οφείλει, ενδεικτικά?, να προβαίνει στις ενδεικνυόμενες ενέργειες για διακοπή ενδεχόμενων παραγραφών, να συντάσσει διαμαρτυρικά, να ασκεί ανακοπές κατά διαταγών πληρωμής, να εμφανίζει συναλλαγματικές προς αποδοχή Κ.Ο.Κ.³⁷

Οφείλει, ιδιαίτερα, κατά το νόμο, να εγγράψει αμέσως τις υποθήκες και προσημειώσεις υπέρ του πτωχού σε ακίνητα των οφειλετών του, εφόσον υπάρχουν γι' αυτές τίτλοι και ο πτωχός έχει παραμελήσει, για οποιονδήποτε λόγο, την εγγραφή (άρθρο 66 §1 εδ. α').

Ομοίως, ως έχει ήδη λεχθεί, ο σύνδικος οφείλει να εγγράψει ατελώς υπέρ της ομάδος των πιστωτών υποθήκης εφ' όλων των ακινήτων της πτωχευτικής περιουσίας με τίτλο την περίληψη της απόφασης, που κήρυξε την πτώχευση, επισυνάπτοντας έκθεση με περιγραφή των ακινήτων και αναφέροντας το εικαζόμενο ύψος του συνόλου των ασφαλιζομένων πτωχευτικών απαιτήσεων (άρθρο 66 §2).

Επιπλέον, ο σύνδικος οφείλει να ζητεί από το πτωχευτικό δικαστήριο τη

---

³⁷ Ρόκας Κ, Η κήρυξη της πτώχευσης μετά τον θάνατον του οφειλέτου εμπόρου, 1945.

λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου προς εξασφάλιση της πτωχευτικής περιουσίας (άρθρο 66 § 1 εδ. β '). Παρά τη γενικότητά της, η διάταξη αυτή δεν αφορά περιπτώσεις, κατά τις οποίες τα μέτρα αφορούν τρίτους, οφειλέτες του πτωχού. Αν η αίτηση στρέφεται κατά τρίτων, αρμόδιο για να διατάξει τα αναγκαία συντηρητικά μέτρα είναι τα αρμόδια, κατά περίπτωση, πολιτικά δικαστήριο και, ιδίως, προκειμένου για ασφαλιστικά μέτρα, το μονομελές πρωτοδικείο, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ.

Αν ο σύνδικος αδρανή, τις αναγκαιούσες συντηρητικές πράξεις, επικειμένου κινδύνου εκ της αναβολής, μπορεί, ασφαλώς, να διενεργήσει ο πτωχός (άρθρο 17 §4 εδ. β ') και οποιοσδήποτε πιστωτής ατομικά³⁸.

111.Είσπραξη απαιτήσεων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73, ο σύνδικος υποχρεούται να συνεχίσει την *είσπραξη των απαιτήσεων* του πτωχού, και, συνακόλουθα, οφείλει να συναινεί στην εξάλειψη των υφισταμένων προς εξασφάλιση των εισπραττομένων απαιτήσεων ασφαλειών υπέρ του πτωχού.

Τα εισπραττόμενα χρήματα, όπως και τα χρήματα, που βρέθηκαν στο ταμείο της επιχείρησης του πτωχού ή σε οποιονδήποτε λογαριασμό του, κατατίθενται από τον σύνδικο σε ειδικό έντοκο λογαριασμό, τον οποίο ανοίγει σε πιστωτικό ίδρυμα, που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα, στο όνομα του πτωχεύσαντα, με εμφανή και ρητή αναφορά σ' αυτόν ότι ο δικαιούχος τελεί σε κατάσταση πτώχευσης. Ο λογαριασμός αυτός, λόγω των προβλεπόμενων κινήσεων του, μπορεί να είναι λογαριασμός ταμιευτηρίου. Εντός τριημέρου, πάντως, από το άνοιγμα του λογαριασμού και από κάθε μεταγενέστερη κατάθεση, ο σύνδικος οφείλει να προσκομίζει τη σχετική απόδειξη καταθέσεως στον εισηγητή, ενώ ο ίδιος κρατά το βιβλιάριο. Αναλήψεις, χρεώσεις ή μεταφορά κεφαλαίων από τον λογαριασμό αυτόν, γίνονται από τον σύνδικο μόνο μετά από άδεια του εισηγητή, την ύπαρξη της οποίας πρέπει προφανώς

---

³⁸ Ρόκας Κ, Η κήρυξη της πτώχευσης μετά τον θάνατον του οφειλέτου εμπόρου, 1945. σελ. 258 επ.

να ελέγχει η τράπεζα, πριν από κάθε τέτοια συνναλλαγή ψς στοιχείο ειδικής προς τούτο πληρεξουσιότητας του συνδίκου.

IV. Δικαστικές ενέργειες

Από τη διάταξη του άρθρου 17 §4 προκύπτει έμμεσα, αλλά με σαφήνεια, ότι ο σύνδικος νομιμοποιείται ενεργητικά και παθητικά στη *διεξαγωγή των δικών*, που αφορούν την πτωχευτική περιουσία. Μπορεί, έτσι, να ενάγει και να ενάγεται, να ασκεί οποιοδήποτε ένδικο μέσο και να επισπεύδει αναγκαστική εκτέλεση, να έχει τη θέση του καθού, στρέφονται οι παραπάνω ενέργειες αντί του πτωχού, να ενεργεί ο,τιδήποτε αναγκασί προς αποκάλυψη του ενεργητικού της πτώχευσης, να εξετάζεται από το δικαστήριο ως διάδικος - όπως, επίσης, και ο πτωχός, κατά την ΚΠολΔ 415 §4-, να προβαίνει σε ομολογία, η οποία απαιτεί απλώς ικανότητα προς το παρίστασθαι επί δικαστιοίω (ΚΠΩΛΔ 352επ.). και. ακόμα. να στρέφεται καθ' οιουδήποτε, ο οποίος έχει ζημιώσει την ομάδα των πιστωτών και κατά του οποίου δεν μπορούν να στραφούν οι πιστωτές ατομικά ή πλαγιαστικά, παρά μόνον ασκώντας αγωγή για ζημιά, διαφορετική, από εκείνη, που αφορά την ομάδα, ή για τη ζημιά, που καταλείπει η ανεπάρκεια του πτωχευτικού μερίσματος, εξαιτίας της ζημιογόνου ενέργειας.

V. Συμβιβασμός

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 74, ο σύνδικος μπορεί να συνάψει *συμβιβασμό*, με τους όρους των γενικών περί αυτού διατάξεων του ΑΚ (άρθρα 871επ.), για κάθε ενοχική ή εμπράγματη αξίωση, που έχει ο πτωχός κατά τρίτων ή οι τρίτοι κατά του πτωχού.

Ο συμβιβασμός *καταρτίζεται* εγγράφως μεταξύ των μερών, συνδίκου και τρίτου, με τη σύνταξη σχετικού πρακτικού ενώπιον του γραμματέα των πτωχεύσεων, το οποίο υποβάλλεται αμέσως προς επικύρωση στον εισηγητή (άρθρο 74 § 1 εδ. β'). Με επιμέλεια του εισηγητή, κλητεύεται από τον γραμματέα πτωχεύσεων ο πτωχός και η επιτροπή πιστωτών, για να λάβουν

γνώση του συμβιβασμού και να προβάλλουν τις τυχόν αντιρρήσεις τους ενώπιον του εισηγητή εντός τριών ημερών (άρθρο 74 §2).

Αν η αξία του αντικειμένου του συμβιβασμού δεν υπερβαίνει το ποσό της αρμοδιότητας του μονομελούς πρωτοδικείου, ο εισηγητής τον επικυρώνει ο ίδιος ή αρνείται την επικύρωσή του. Κατά της απόφασης του εισηγητή επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου από τον σύνδικο, τον τρίτο, τον πτωχό, την επιτροπή πιστωτών και από οποιονδήποτε πιστωτή. Η απόφαση του δικαστηρίου δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα (άρθρο 74 §3). Εν προκειμένω, βέβαια, ο συμβιβασμός παράγει αμέσως αποτελέσματα, επειδή, κατά τις διατάξεις του άρθρου 60, η άσκηση προσφυγής, κατά των διατάξεων, εν γένει, του εισηγητή, δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, εκτός κι αν διατάξει την αναστολή εκτελέσεως ο πρόεδρος του πτωχευτικού δικαστηρίου δικάζοντας σχετική αίτηση με την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων,

VI. Εκποίηση κινητών και άλλων πραγμάτων

Αναφέρθηκε ήδη ότι από τη σφράγιση εξαιρούνται, κατόπιν άδειας του εισηγητή, όσα πράγματα της πτωχευτικής περιουσίας υπόκεινται σε *άμεση φθορά ή υποτίμηση της αξίας τους ή η διατήρησή τους είναι δαπανηρή*, τα οποία και εκποιούνται, όπως ορίζει περί αυτών, ειδικά, το άρθρο 67^{427α}. Ασφαλώς, τα ευρισκόμενα στα χέρια τρίτου και υποκείμενα σε άμεση φθορά πράγματα δεν υπάγονται στη ρύθμιση αυτή, επειδή, κατά την ΚΠολΔ 982 §2 περ. α, εξαιρούνται της κατασχέσεως και, κατ' επέκταση, και της πτωχευτικής απαλλοτρίωσης.

Εκποίηση εμπορευμάτων και άλλων κινητών της πτωχευτικής περιουσίας μπορεί να κάνει, επίσης, ο σύνδικος, όταν δημιουργείται ανάγκη *για αντιμετώπιση τρεχουσών αναγκών* της διαδικασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 77.

Προϋποθέσεις για την άσκηση της δυνατότητας αυτής είναι: (α) Η αποπεράτωση της πογραφής. (β) Η εμφάνιση τρεχουσών αναγκών της διαδικασίας, των οποίων η αντιμετώπιση έχει χρεία ρευστού. (γ) Η έλλειψη

προοπτικής διατήρησης της επιχείρησης ή εκποίησης της ως συνόλου. (δ) Αίτηση του συνδίκου προς τον εισηγητή περί χορηγήσεως αδειάς για την εκποίηση των πραγμάτων. (ε) Ειδοποίηση του οφειλέτη και της επιτροπής πιστωτών περί του αιτήματος του συνδίκου. Τα εν λόγω πρόσωπα μπορούν να προβάλουν τις τυχόν αντιρρήσεις τους ενώπιον του εισηγητή εντός των τριών επομένων ημερών από την ειδοποίησή τους. (στ) Άδεια του εισηγητή, η οποία πρέπει να καθορίζει τη φύση και την ποσότητα των πραγμάτων, την εκτιμηθείσα αξία τους, την τιμή πρώτης προσφοράς, τον τόπο, τον χρόνο και τον τρόπο πώλησης τους, συνολικά ή κατά κατηγορία ή διακεκριμένα. (ζ) Δημοσίευση της άδειας εκποίησης σε περίληψη, περιέχουσα τα παραπάνω στοιχεία, στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών, δέκα ημέρες πριν από την ημέρα της εκποίησης, και όπου αλλού διατάξει επιπρόσθετα ο εισηγητής. (η) Τοιχοκόλληση της προς δημοσίευση περίληψης στα γραφεία του εισηγητή (άρθρο 77 §§1-3).

Η πώληση γίνεται από τον σύνδικο, ενώπιον του εισηγητή, με ανοικτές προσφορές των ενδιαφερομένων. Η πώληση, όμως, δεν τελειούται, αν ο εισηγητής δεν συναινέσει σ' αυτήν. Ο τελευταίος αρνείται τη συναίνεσή του, αν κρίνει ότι η τιμή που προσφέρθηκε από τον πλειοδότη είναι ασύμφορη και ότι με την επανάληψη της διαδικασίας προβλέπεται να επιτευχθεί μεγαλύτερο τίμημα (άρθρο 77 §4).

VH. Συνέχιση επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η προσωρινή συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πτωχεύσαντα μπορεί είτε να διαταχθεί από το πτωχευτικό δικαστήριο, μετά από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, οποτεδήποτε, μέχρι την σύγκληση της συνελεύσεως των πιστωτών, που ακολουθεί την επαλήθευση των απαιτήσεων, και αποφασίζει επί της εκθέσεως του συνδίκου για την κατάσταση

και τις προοπτικές της πτωχευτικής διαδικασίας (άρθρο 78), είτε με την απόφαση της συνέλευσης αυτής, περί συνεχίσεως ή και επανέναρξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πτωχού, που δεν είχε συνεχισθεί μετά την κήρυξη της πτώχευσης (άρθρο 84).

Πράγματι, προς αποτροπή του κινδύνου μείωσης της αξίας της επιχείρησης του πτωχού και προς εξασφάλιση του κατάλληλου χρόνου για την πλέον συμφέρουσα πώλησή της⁴²⁹, μετά δε από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, το πτωχευτικό δικαστήριο, με την απόφαση, που κηρύσσει την πτώχευση, ή μεταγενέστερα και μέχρις ότου αποφασίσει επί του θέματος η συνέλευση των πιστωτών, που συγκαλείται μετά την υποβολή σ' αυτήν της έκθεσης του συνδίκου κατά το άρθρο 70, μπορεί να επιτρέψει την προσωρινή συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πτωχού είτε από τον ίδιο, είτε από τον σύνδικο. Προϋπόθεση για την χορήγηση της άδειας αυτής από το πτωχευτικό δικαστήριο, εκτός από την υποβολή του σχετικού αιτήματος, είναι η απόδειξη ότι με τη συνέχιση της δραστηριότητας του πτωχού εξυπηρετούνται τα συμφέροντα των πιστωτών και ότι η συνέχιση είναι εν τινι μέτρω αναγκαία για τη διατήρηση της άυλης αξίας της επιχείρησης. Η τελευταία διαπίστωση υποχρεώνει το πτωχευτικό δικαστήριο στον περιορισμό της άδειας «στο αναγκαίο μέτρο». Επιτρέπει, δηλαδή, τη συνέχιση της δραστηριότητας του πτωχού στην έκταση, που την υπαγορεύει η ανάγκη διατήρησης της άυλης αξίας, της φήμης, της επιχείρησης (άρθρο 78 § 1).

Ο νόμος κάνει λόγο για «προσωρινή» απλώς εξακολούθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, με την έννοια της συνεχίσεως της, είτε μέχρις ότου η πτώχευση περατωθεί με την επικύρωση σχεδίου αναδιοργάνωσης, οπότε την άσκηση της δραστηριότητας του συνεχίζει ο πτωχός, είτε μέχρις ότου αποφασίσει η συνέλευση των πιστωτών, που συγκαλείται μετά την υποβολή σ' αυτήν της εκθέσεως του συνδίκου, κατά το άρθρο 70, αν θα συνεχίσει, επίσης, προσωρινά ή θα διακόψει την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πτωχού, είτε μέχρις ότου συμπληρωθεί η προθεσμία ή επέλθει το γεγονός, που η ως άνω συνέλευση των πιστωτών έθεσε ως όριο συνεχίσεως της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πτωχού από τον σύνδικο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ :

3.0.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΩΝ

Η διαπίστωση του παθητικού της πτωχευτικής περιουσίας, δηλαδή, των κατά του πτωχεύσαντος απαιτήσεων, γίνεται με την ειδική *διαδικασία της εξέλεξης των πιστώσεων*, η οποία *υποδιακρίνεται* σε διαδικασία αναγγελίας και σε διαδικασία επαλήθευσης των απαιτήσεων των πιστωτών, ρυθμίζεται δε στα άρθρα 89επ. του πτωχευτικού κώδικα.

Η διαδικασία αυτή συνιστά υποκατάστατο των ανασταλειςών ατομικών διώξεων και *αποσκοπεί* στη διαπίστωση του παθητικού μέσα σε ελάχιστο χρόνο, ώστε να δοθεί στους πιστωτές ακριβής εικόνα της πτώχευσης, προκειμένου αυτοί να αποφασίσουν ευχερώς για τον καταλληλότερο τρόπο περάτωσης της³⁹. Η διαδικασία, δηλαδή, αυτή αποτελεί τη μοναδική πλέον οδό⁴⁰, που πρέπει να ακολουθήσουν οι εικαζόμενοι οι εμφανιζόμενοι, δηλαδή, στον ισολογισμό ή τα εμπορικά βιβλία του πτωχεύσαντος ή στον κατάλογο, που ο πτωχός παραδίδει στον σύνδικο- πιστωτές, για να καταστούν *in concreto*, να συμμετάσχουν στις περαιτέρω εργασίες της πτώχευσης και να ικανοποιηθούν από το πτωχευτικό μέρισμά⁴⁰.

Η διαδικασία της εξέλεξης *κινείται* από τον σύνδικο και τον εισηγητή δικαστή, αποκτώντας, έτσι, δικαστικό χαρακτήρα["]. Σ' αυτήν υπόκεινται οι πάσης φύσεως χρηματικές απαιτήσεις των πτωχευτικών μονάχα και όχι των

---

³⁹ Ψυχομάνης Σπ.Δ. (2007) «Πτωχευτικό Δίκαιο» Γ' Έκδοση, Κατά τον Ν. 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» Εκδ. Σάκκουλα.

⁴⁰ Κοτσίρης Λ., Καταχρηστική αίτηση πτωχεύσεως, Αρμεν. 1988, 1267.σελ. 512

μεταπτωχευτικών ή ομαδικών πιστωτών Συγκεκριμένα:

1. Οι ανέγγυοι ή εγχειρόγραφοι πιστωτές υπόκεινται υποχρεωτικά στη διαδικασία αυτή για τις εμπορικές, τις αστικές, τις επιδικασμένες ή αναγνωρισμένες τελεσίδικα, τις υπό αίρεση, τις συμβατικές ή νόμιμες απαιτήσεις τους κ.λπ.

2. Οι έχοντες γενικό προνόμιο πιστωτές υπόκεινται, επίσης, υποχρεωτικά στη διαδικασία επαλήθευσης, επειδή, διαφορετικά, δεν θα μπορέσουν ούτε την απαίτησή τους να ικανοποιήσουν από την πτώχευση, ούτε το προνόμιό τους να διατηρήσουν.

3. Οι ενέγγυοι πιστωτές δεν υποχρεούνται να ακολουθήσουν τη διαδικασία εξέλεξης. Μπορούν, και χωρίς αυτή, να ασκήσουν τις ατομικές διώξεις τους (εμπράγματατες αγωγές) και να ικανοποιηθούν από το υπέγγυο μόνον πράγμα. Δικαιούνται, βεβαίως, να συμμετάσχουν στη διαδικασία, χωρίς να χάσουν την ασφάλεια ή το προνόμιο τους, όταν, ιδίως, το υπέγγυο πράγμα δεν επαρκεί κατ' αξίαν για την πλήρη ικανοποίηση της απαιτήσεώς τους, οπότε για το υπόλοιπο μπορούν να υπολογίζουν ικανοποίηση από το πτωχευτικό μέρος.

3.1.ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

I. Έννοια και φύση της αναγγελίας

Η αναγγελία συνιστά μη προσωποπαγές δικαίωμα του πιστωτή - δυνάμενο να ασκηθεί (πλαγιαστικά) και από δικό του δανειστή-, με την άσκηση του οποίου διατηρείται το δικαίωμα του για (πλήρη ή σύμμετρη) ικανοποίησή του από την πτωχευτική περιουσία. Τυπικά, συνίσταται στη γνωστοποίηση των πτωχευτικών απαιτήσεων στα όργανα της πτωχεύσεως με τον τρόπο, που ο νόμος ορίζει, για να καταστεί δυνατή η επαλήθευση και ικανοποίησή τους στα πλαίσια της πτωχευτικής Διαδικασίας.

11. Πρόσκληση για αναγγελία

Στις προσωπικές συνέπειες της κήρυξης της πτώχευσης ως προς τον πτωχό ανήκει και η έναντι του σύνδικου υφισταμένη υποχρέωση ενημέρωσης και σύμπραξης, η οποία στη διάταξη της § 1 του άρθρου 89 εξειδικεύεται σε υποχρέωση παράδοσης στον σύνδικο αταλόγου πιστωτών, με αναφορά του ύψους των απαιτήσεών τους, και παράδοση, επίσης, στον ίδιο κάθε άλλου σχετικού με πιστωτές και πιστώματα στοιχείου, που έχει στη διάθεσή του.

Ο σύνδικος οφείλει να ενημερώσει αμέσως, εγγράφως, όλους τους πιστωτές, που είναι γνωστής διαμονής, κατοικίας ή έδρας από τα στοιχεία της πτώχευσης, καλώντας τους να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους και να καταθέσουν, είτε αυτοπροσώπως, είτε δια πληρεξουσίου, τα έγγραφά τους στον γραμματέα των πτωχεύσεων. Τους ενημερώνει, ομοίως, για τις προθεσμίες, εντός των οποίων υποχρεούνται σε αναγγελία και επαλήθευση των απαιτήσεών τους, και επισημαίνει τις συνέπειες από την παράλειψη ή το εκπρόθεσμο της αναγγελίας και της κατάθεσης των εγγράφων ή της επαλήθευσης των απαιτήσεων (άρθρο 89 §2).

Ο σύνδικος οφείλει, επίσης, να ενημερώσει, με τον ίδιο τρόπο -εγγράφως- και τους πιστωτές με εμπράγματα ασφάλεια και ειδικά προνόμια, επισημαίνοντας σ' αυτούς τις συνέπειες, που επιφέρει η παράλειψη της αναγγελίας (άρθρο 89 §3). Βεβαίως, η παράλειψή της από τους πιστωτές αυτούς δεν επιφέρει απώλεια της εμπράγματης αγωγής τους (άρθρο 90 §2). Η παντελής παράλειψή της επιφέρει απώλεια μόνον της δυνατότητας ικανοποίησης της ενοχικής αξιώσεώς τους, πέρα από το υπέγγυο πράγμα, και με μέρισμα από την εκποίηση της λοιπής πτωχευτικής περιουσίας.

Εφόσον δε στην πτώχευση ενός ομορρύθμου εταίρου μιας ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας αναγγέλλονται, εκτός από τους προσωπικούς πιστωτές του πτωχεύσαντος εταίρου, και οι πιστωτές της εταιρίας, κατά το άρθρο 97 § 1, ο σύνδικος οφείλει να απευθύνει την πρόσκληση και προς τους δανειστές αυτούς. Το πρόβλημα εξεύρεσης και των πιστωτών αυτών αμβλύνεται με την αποδοχή της άποψης ότι ο σύνδικος της πτώχευσης ενός εταίρου, στην περίπτωση αυτή, καθίσταται και εκκαθαριστής της προσωπικής εταιρίας, στην οποία συμμετέχει ο πτωχεύσας, και η οποία συνεπεία της

πτωχεύσεως του εταίρου της λύθηκε, κατά την ΑΚ 775, τεθείσα σε εκκαθάριση (ΑΚ 777επ.). Ως προς το θέμα τούτο, της ανάληψης, δηλαδή, επιπρόσθετων καθηκόντων εκκαθαριστή από τον σύνδικο, δεν φαίνεται να υπάρχει κώλυμα ως εκ της θέσεως και της ιδιότητάς του, επειδή η άσκηση των σχετιζομένων με την πτωχευτική περιουσία δικαιωμάτων του πτωχού ανήκει στα κύρια καθήκοντά του. Με άλλα λόγια, ο σύνδικος οφείλει να πράξει ό,τι είναι αναγκαίο ως εκκαθαριστής, τηρώντας απλώς τις περί εκκαθάρισεως διατάξεις, ώστε να συμπεριληφθεί στην πτωχευτική περιουσία το προϊόν τη, εκκαθάρισεως.

111. Προθεσμία αναγγελίας

Η προθεσμία για την αναγγελία των απαιτήσεων των πιστωτών είναι τρεις μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης, που κήρυξε την πτώχευσι στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών (άρθρο 9(§ 1). Η αναγγελία, επομένως, μπορεί να γίνει από της εκδόσεως της αποφά σεως, που κηρύσσει την πτώχευση, και μέχρις εξαντλήσεως της προθεσμίας που ορίζεται στο νόμο, ανεξάρτητα από την κατά τα ανωτέρω πρόσκλησι του συνδίκου. Η παράλειψη, μάλιστα, των ατομικών προσκλήσεων δεν καθιστά άκυρη την ακολουθούσα διαδικασία της επαλήθευσης.

Κατ' εξαίρεση, το Δημόσιο ασκεί την αναγγελία με αποστολή πίνακο απαιτήσεων μέσω του Διευθυντή του αρμόδιου ταμείου, μέχρις ότου συνταχθεί ο πίνακας κατάταξης των πιστωτών. Δεν μπορεί, όμως, πλέον να επι σπεύδει ή να συνεχίζει αναγκαστική εκτέλεση κατά της πτωχευτικής περιουσίας, όπως όριζε προηγουμένως ο ΚΕΔΕ, επειδή οι σχετικές δια τάξεις καταργήθηκαν με τη διάταξη της §στ' του άρθρου 181 του πτωχευτι κού κώδικα (βλ. άρθρο 62 του ΚΕΔΕ - ν.δ. 356/1974)442.

Οι πιστωτές, που δεν αναγγέλθηκαν μέχρι τον χρόνο συμπληρώσεως της ως άνω προθεσμίας, αποκλείονται από την περαιτέρω διαδικασία τη πτώχευσης. Οι πιστωτές αυτοί διατηρούν, καταρχήν, το δικαίωμα να στραφούν ατομικά, κατά του πτωχού, μετά το πέρας της πτώχευσης, όπως ο νόμος ορίζει. Στους ίδιους, πάντως, μη αναγγελθέντες πιστωτές και σε όσους ακόμα,

δεν συμμετείχαν για οποιονδήποτε λόγο στην επαλήθευση["], ο νόμος παρέχει το δικαίωμα να ασκήσουν ανακοπή ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου αιτούντες την με δικές τους δαπάνες επαλήθευση των απαιτήσεων τους από το δικαστήριο, που θα δικάσει το αίτημά τους με την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 92 §1).

Η άσκηση της ανακοπής μπορεί να γίνει παραδεκτά και κατά το στάδιο της τελευταίας διανομής, η οποία απλώς δεν πρέπει να έχει περατωθεί. Η άσκηση της ανακοπής δεν αναστέλλει τις διανομές, που τυχόν έχουν ήδη διαταχθεί από τον εισηγητή. Το δικαστήριο, όμως, δικάζοντας με την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, μπορεί να ορίσει προσωρινά ποσό υπέρ του ανακόπτοντος, το οποίο αφαιρείται από τις νέες διανομές και φυλάσσεται μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της ανακοπής, ενώ, όταν γίνει δεκτή η ανακοπή, ο πιστωτής δικαιούται πιπλέον να ζητήσει από τον εισηγητή να προαφαιρέσει από τα ποσά, που δεν έχουν κόμα διανεμηθεί, τα μερίσματα, που αναλογούν στην απαίτησή του από τις προηγηθείσες διανομές (άρθρο 92 §2 εδ. β' -στ). Σε καμία περίπτωση, όμως, δεν είναι δυνατή η απαίτηση επιστροφής των ήδη καταβληθέντων στους λοιπούς πιστωτές μερισμάτων.

Η απόφαση επί της ανακοπής μπορεί να προσβληθεί με έφεση, η οποία στρέφεται κατά του συνδίκου και όχι υποχρεωτικά κατά πάντων των διαδίκων, επειδή δεν τίθεται θέμα αναγκαστικής ομοδικίας (ΚΠολΔ 76).

Μετά την παρέλευση της ως άνω προθεσμίας για την αναγγελία, ο σύνδικος οφείλει να καταρτίσει πίνακα όλων των αναγγελθέντων πιστωτών, σημειώνοντας το ύψος της κάθε απαίτησης, αν αυτή συνοδεύεται από κάποιο προνόμιο ή εμπράγματη ασφάλεια και τη σειρά κατάταξης της. Στη συνέχεια καταθέτει τον πίνακα στον γραμματέα των πτωχεύσεων και αντίγραφο του παραδίδει στον εισηγητή (άρθρο 90 §3). Αντίγραφο του πίνακα έχει, επίσης, δικαίωμα να ζητήσει και να λάβει κάθε πιστωτής, μέχρι την προτεραία της ημέρας, που ορίσθηκε για την επαλήθευση των απαιτήσεων,

με σκοπό να προβάλει αντιρρήσεις κατά του ύψους, του είδους και της σειράς κατάταξης της απαίτησης άλλου πιστωτή (άρθρο 90 §4).

IV. Τύπος και περιεχόμενο της αναγγελίας

Η αναγγελία γίνεται από τον πιστωτή ή τον πληρεξούσιό του, εγγράφως, στον γραμματέα των πτωχεύσεων. Περιεχόμενο του εγγράφου της αναγγελίας είναι:

(α) Το είδος και η αιτία της απαίτησης του καταθέτοντος την αναγγελία πιστωτή. (β) Ο χρόνος της γέννησής της. (γ) Το ύψος της. (δ) Η εμπράγματη ασφάλεια ή το προνόμιο ή η επιφύλαξη κυριότητας, που τυχόν συνοδεύουν την απαίτηση, με περιγραφή του υπέγγυου αντικειμένου. (ε) Ο διορισμός αντικλήτου στην περιφέρεια του δικαστηρίου (άρθρο 91 §§ 1-2).⁴¹

Πιστωτής, που έχει τη συνήθη διαμονή, την κατοικία ή την έδρα του στην αλλοδαπή και αναγγέλλει την απαίτησή του σε κύρια ή δευτερεύουσα πτώχευση, που κηρύσσεται στην Ελλάδα, υποχρεούται να προσκομίσει επικυρωμένη μετάφραση της αναγγελίας του στην ελληνική γλώσσα. Ο πιστωτής αυτός, πάντως, δεν υποχρεούται σε αναγγελία, αν ο σύνδικος κύριας ή δευτερεύουσας πτώχευσης άλλου κράτους έχει ήδη αναγγείλει αυτόν (άρθρο 91 §§3-4).

Οι έννοιες της κύριας και δευτερεύουσας πτώχευσης βρίσκονται διατυπωμένες στον ισχύοντα Κανονισμό (ΕΚ) 1346/2000 περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, ο οποίος αφορά διεθνείς πτωχεύσεις, όταν ο πτωχεύσας οφειλέτης έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του σε κράτος μέρος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η πτώχευση, που κηρύσσεται στο κράτος αυτό είναι η κυρία. Η πτώχευση, που κηρύσσεται, ενδεχομένως, σε άλλο κράτος, μετά την έναρξη της κυρίας, με βάση την εκεί εγκατάσταση του οφειλέτη, είναι δευτερεύουσα ή παράλληλη ή δορυφορική πτώχευση (άρθρα 3, 16επ. και 27επ. Κανονισμού). Οι τεθείσες στον πτωχευτικό κώδικα ως άνω διατάξεις αποτελούν δυνατότητες, που επιτρέπει ο παραπάνω κανονισμός στους εθνικούς νομοθέτες (βλ. άρθρα 32 και 39επ. του Κανονισμού).⁴²

⁴¹ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ρ., Η παύση των εργασιών της πτώχευσης, 1993.

⁴² Ρόκας Ν., Η κατά παράβαση του άρθρου 666 ΕΝ εκποίησης ακινήτων της

v. Αποτελέσματα της αναγγελίας

Η αναγγελία επιτρέπει, καταρχήν, τη συμμετοχή του πιστωτή, που αναγγέλθηκε, στη διαδικασία της επαλήθευσης των απαιτήσεων. Διακόπτει, επίσης, την παραγραφή της απαιτήσεως, που αφορά (ΑΚ 264). Η διακοπείσα παραγραφή αρχίζει εκ νέου από την περάτωση της πτώχευσης ή από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου (ΑΚ 266) στην περίπτωση, που εγέρθηκαν αντιρρήσεις κατά της απαίτησης.

Αντίθετα, η αναγγελία δεν επάγεται εκκρεμοδικία με την έννοια των ΚΠολΔ 221 επ. και δεν έχει τις ουσιαστικού δικαίου συνέπειες της εγέρσεως της αγωγής, με εξαίρεση τη διακοπή της παραγραφής. Δεν συνιστά, ιδίως, ενόχληση και δεν επιφέρει τις συνέπειες της υπερημερίας.⁴³

3.2.ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ

3.2.1. Η ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

I. Έννοια

Επαλήθευση των απαιτήσεων είναι η διεξαγομένη ενώπιον του εισηγητή διαδικασία, με την οποία, στις καθοριζόμενες από τον εισηγητή συνεδριάσεις και με την παρουσία του πιστωτή ή του πληρεξουσίου του, ο σύνδικος ερευνά την αναγγελθείσα απαίτηση, από πλευράς ουσίας και νομιμότητας, αντιπαραβάλλοντας τα έγγραφα του πιστωτή προς τα βιβλία και λοιπά έγγραφα του οφειλέτη, πτωχού, προς το σκοπό της μερικής ή ολικής αποδοχής της ως πτωχευτικής απαίτησης (ουσιαστικής επαλήθευσης) ή της αμφισβήτησής της, και προώθησης των τυχόν προβαλλομένων αντιρρήσεων

πτωχευτικής περιουσίας, ΕΕμπΔ 1980, 262επ.

⁴³ *Κοτσίρης Λ.*, Καταχρηστική αίτηση πτωχεύσεως, Αρμεν. 1988, 1267. σελ. 519επ.

προς επίλυσή τους στο πτωχευτικό δικαστήριο.⁴⁴

11. Διαδικασία επαλήθευσης

Η επαλήθευση *αρχίζει* τρεις ημέρες μετά από την πάροδο της προθεσμίας για τις αναγγελίες ενώπιον του εισηγητή και κατά την ημέρα και ώρα, που ο εισηγητής ορίζει ως έναρξη. Ο χρόνος της έναρξης -και της συνέχισης, εννοείται- γνωστοποιείται στους πιστωτές από τον σύνδικο με την ίδια πρόσκληση, με την οποία τους καλεί, κατά τα ανωτέρω, σε αναγγελία. Η διάρκεια των επαληθεύσεων προσδιορίζεται από τον εισηγητή. Δεν μπορεί, όμως, να είναι μεγαλύτερη των τριών μηνών. Η άπαξ, πάντως, προσδιορισθείσα μικρότερη διάρκεια μπορεί να παραταθεί με απόφαση του συνδίκου

μέχρι συμπληρώσεως του τριμήνου, που ορίζει ο νόμος ως μέγιστη διάρκεια διεξαγωγής των επαληθεύσεων (άρθρο 93 §1).

Κατά την οριζομένη στην πρόσκληση ημέρα και ώρα, στα γραφεία του εισηγητή ή όπου έχει αυτός ορίσει, αλλά, πάντως, «ενώπιόν» του, οφείλει να παρουσιαστεί ο πιστωτής, του οποίου επαληθεύεται η απαίτηση, είτε ο ίδιος προσωπικά, είτε δια τρίτου προσώπου, εφοδιασμένου με ειδικό πληρεξούσιο, το οποίο μπορεί να έχει συνταχθεί με απλό ιδιωτικό έγγραφο, φέρον θεώρηση της υπογραφής του πιστωτή από δικηγόρο ή δημόσια ή δημοτική αρχή (άρθρο 93 §2 εδ. α'). Αν και ο νόμος δεν αναφέρει τίποτα σχετικό, ο πιστωτής είναι υποχρεωμένος να αποδείξει την απαίτησή του με την προσκόμιση και επίκληση των αποδεικτικών εγγράφων ή εγγραφών στα εμπορικά ή επαγγελματικά του βιβλία και στα βιβλία του πτωχεύσαντος.

Εάν πρόκειται για απαιτήσεις του συνδίκου κατά του πτωχού, η επαλήθευση διενεργείται από δύο πιστωτές, οι οποίοι έχουν από τις μεγαλύτερες απαιτήσεις, που αναφέρονται στον ισολογισμό -στα οικονομικής και εμπορικής φύσεως βιβλία, στοιχεία και καταστάσεις, ακριβέστερα, του

---

⁴⁴ Τζίβα Ε., Άσκηση εμπορίας με παρένθετο πρόσωπο, Αρμεν. 1984, 441επ.

Τσιρίδης π., Τα πτωχευτικά αδικήματα, 1996.

πτωχού- και οι οποίοι ορίζονται από τον εισηγητή (άρθρο 93 §2 εδ. β').

Οι πιστωτές, των οποίων οι απαιτήσεις αναφέρονται στον ισολογισμό, ως άνω, ή ήδη επαληθεύτηκαν, έχουν δικαίωμα να παρευρίσκονται στην επαλήθευση των απαιτήσεων των λοιπών πιστωτών (άρθρο 93 §2 εδ. γ') και οι τελευταίοι, να προβάλουν, ενδεχομένως τις τυχόν αντιρρήσεις τους (άρθρο 95 §1). Αν και στο νόμο δεν γίνεται ρητή μνεία, στην επαλήθευση όλων των απαιτήσεων δικαιούται να παρευρίσκεται, ασφαλώς, και ο πτωχός, που μπορεί να προβάλει και αυτός τις αντιρρήσεις του (βλ. άρθρο 95 §1).

Η επαλήθευση γίνεται με αντιπαραβολή των εγγράφων του πιστωτή προς τα βιβλία και λοιπά έγγραφα του οφειλέτη. Ερευνάται δε η απαίτηση τόσο από άποψη νομιμότητας, όσο και από άποψη ουσιαστική". Ο εισηγητής, μάλιστα, έχει από το νόμο το δικαίωμα να ζητήσει -είτε κατόπιν αιτήσεως ενδιαφερομένου, είτε αυτεπάγγελα- την προσκόμιση οποιωνδήποτε βιβλίων του πιστωτή ή ακριβούς αποσπάσματος τους ως αποδεικτικό μέσο (άρθρο 93 §3).

Η αντιπαραβολή, οδηγούσα σε σχηματισμό πεποίθησης περί της αληθείας και ακριβείας της ελεγχόμενης απαιτήσεως, καταλήγει στην μερική ή ολική αποδοχή της (στην επαλήθευσή της) ή την αμφισβήτησή της από τον σύνδικο, ο οποίος προβαίνει σε σχετική σημείωση στα προσκομισθέντα αποδεικτικά έγγραφα, την οποία θεωρεί με την υπογραφή του ο εισηγητής (άρθρο 93 §4).

Για την πρόοδο της επαλήθευσης, ο εισηγητής συντάσσει *έκθεση*, την οποία υπογράφουν στο τέλος κάθε συνεδρίασης, εκτός από τον ίδιο, ο σύνδικος και ο γραμματέας. Στην έκθεση αναφέρεται η ταυτότητα των πιστωτών, γίνεται σύντομη περιγραφή των κατατεθέντων αποδεικτικών εγγράφων, σημείωση, επίσης, των διορθώσεων και διαγραφών και βεβαιώνεται το αποτέλεσμα της διαδικασίας της επαλήθευσης, αν, δηλαδή, η απαίτηση έγινε δεκτή ή αμφισβητήθηκε. Η έκθεση αυτή αναρτάται και παραμένει αναρτημένη για 10 μέρες στα γραφεία του εισηγητή (άρθρο 93 §5).

Η εν λόγω έκθεση του εισηγητή αποτελεί την *προδικασία της δίκης* περί

των προβληθεισών αντιρρήσεων. Για το λόγο αυτό, πρέπει να είναι ορισμένη, κατά την ΚΠολΔ 216, περιέχοντας, ιδίως, όλα τα πραγματικά περιστατικά, που στηρίζουν την απαίτηση του πιστωτή.

Αν, πάντως, κατά τη διαδικασία της επαλήθευσης, δεν εμφανισθεί πιστωτής ή εμφανισθεί μόνον ένας, η απόφαση, που έχει κηρύξει την πτώχευση, υπόκειται σε ανάκληση.⁴⁵

111.Η προβολή αντιρρήσεων και η αμφισβήτηση απαιτήσεως

Τα άρθρα 94 και 95 του πτωχευτικού κώδικα διακρίνοντας μεταξύ «αμφισβήτησης απαιτήσεως κατά την επαλήθευση» και «αντιρρήσεων, κατά τη διαδικασία της επαλήθευσης των απαιτήσεων», δημιουργούν αληθή σύγχυση, ως προς το περιεχόμενο των χρησιμοποιούμενων όρων. Η σύγχυση επιτείνεται με τις διατάξεις του άρθρου 163, απ' όπου μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι ο νομοθέτης θέλησε να δημιουργήσει εν προκειμένω δύο διαφορετικές έννοιες, την της αμφισβήτησης μιας απαίτησης και της αντίρρησης. Τούτο, όμως, δεν είναι απόλυτα αληθές.

Αμφισβήτηση απαιτήσεως είναι η μη αποδοχή μιας ελεγχθείσης απαιτήσεως για οποιονδήποτε λόγο. Αν κατά της απόφασης μη αποδοχής από τον σύνδικο δεν εγερθούν αντιρρήσεις, παράπονα, από τον δικαιούχο-πιστωτή μέχρι τέλους της διαδικασίας, η αναντίρρητη αμφισβήτηση της απαίτησης την θέτει οριστικά εκτός διαδικασίας. Αν, όμως, προβλήθηκαν αντιρρήσεις, αυτές προωθούνται προς εκδίκαση στο πτωχευτικό δικαστήριο. Αν δεν υπάρξει αμφισβήτηση μιας ελεγχόμενης απαιτήσεως, δεν προβληθούν, δηλαδή" αντιρρήσεις κατά της παραδοχής της, ούτε την αμφισβήτησει ο σύνδικος, η απαίτηση γίνεται μεν οριστικά δεκτή, δεν αποκλείεται, ωστόσο, η εκ των υστέρων προβολή αντιρρήσεων μέχρι πέρατος της διαδικασίας από τους δικαιούμενους σε προβολή τους, οπότε και οι αντιρρήσεις αυτές κρίνονται από
το πτωχευτικό

---

⁴⁵ *Κοτσίρης Λ.*, Πτώχευση. Θεσμός και πραγματικότητα, Επιστ. Επετ. ΔΣΘ 1980. σελ. 522 επ.

δικαστήριο. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις μέχρι πέρατος της διαδικασίας η μη αμφισβητηθείσα, γενομένη δεκτή απαίτηση καθίσταται απρόσβλητη. Αν, τέλος, κατά τον έλεγχο της απαιτήσεως υπάρξει οποιαδήποτε διχογνωμία, η απαίτηση καθίσταται αμφισβητούμενη, και οι αντιρρήσεις για την αποδοχή της προωθούνται, επίσης, προς εκδίκαση. Συνεπώς, οι αμφισβητήσεις δεν είναι πάντα αντιρρήσεις, οδηγούσες σε δίκη. Οι αντιρρήσεις, αντίθετα, συνιστούν πάντα αμφισβητήσεις οδηγούσες σε δίκη.

Οι υποβαλλόμενες, λοιπόν, στη διαδικασία της επαλήθευσης απαιτήσεις μπορούν να γίνονται ολικά ή μερικά δεκτές, και, μάλιστα, οριστικά δεκτές, αν, ως προς αυτές, δεν υπήρξαν αμφισβητήσεις, δεν προβλήθηκαν, δηλαδή, κατά της αποδοχής τους αντιρρήσεις στη διάρκεια της διαδικασίας επαλήθευσης τους από τους παρισταμένους. Αντιρρήσεις, ωστόσο, μπορούν να διατυπωθούν μεταγενέστερα και μέχρι τέλους της διαδικασίας, από οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο.

Οι απαιτήσεις, αντίθετα, κατά των οποίων διατυπώθηκαν αμέσως αντιρρήσεις, παραμένουν αμφισβητούμενες, μέχρις ότου κριθεί η τύχη τους από το δικαστήριο, ανεξάρτητα από το αν έγιναν προσωρινά μόνον δεκτές, εν όλω ή εν μέρει, από τον εισηγητή ή δεν έγιναν δεκτές.

Οι *αντιρρήσεις* μπορούν να προβληθούν, κατά τη διαδικασία της επαλήθευσης, από τον οφειλέτη-πτωχό, τον σύνδικο και τους πιστωτές, των οποίων οι απαιτήσεις έγιναν, κατά τα ανωτέρω, οριστικά δεκτές ή και μόνον προσωρινά δεκτές (άρθρο 95 §1). *Προσωρινά δεκτές* γίνονται οι απαιτήσεις, οι οποίες αμφισβητήθηκαν μεν κατά τη διαδικασία της επαλήθευσης τους, με απόφαση, όμως, του εισηγητή γίνονται με επιφύλαξη δεκτές, εν όλω ή εν μέρει, και για το ποσό, που ορίζει με την απόφαση του ο εισηγητής, μέχρις ότου κριθεί η τύχη τους, μαζί με την τύχη όλων των λοιπών απαιτήσεων, οι οποίες αμφισβητηθείσες δεν έγιναν προσωρινά δεκτές ή μη αμφισβητηθείσες, έγιναν μεν οριστικά δεκτές, προβάλλονται, όμως, εκ των υστέρων, αντιρρήσεις κατά της παραδοχής τους. Η απόφαση του εισηγητή περί της προσωρινής αποδοχής μιας αμφισβητηθείσας απαιτήσεως δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Επιφέρει δε ως συνέπεια το δικαίωμα του έχοντος

την προσωρινά γενομένη δεκτή απαίτηση να παρίσταται στις συνελεύσεις των *in concreto* πιστωτών, αλλά και στις συνεδριάσεις των επαληθεύσεων, να προβάλλει και αυτός τις αντιρρήσεις του ως προς τις επαληθευόμενες απαιτήσεις και να παρακρατείται, σε περιπτώσεις διανομών ενεργητικού, ανάλογο προς την απαίτησή του ποσό (άρθρο 94), μέχρις ότου αυτή γίνει οριστικά δεκτή με την απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου.

Από τη φύση της όλης διαδικασίας και τους σκοπούς της, απορρέει το συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να αμφισβητηθεί απαίτηση, που βεβαιώθηκε με τελεσίδικη απόφαση, πριν από την πτώχευση", παρά μόνον με την άσκηση των επιτρεπομένων ενδίκων μέσων. Στην περίπτωση αυτή το δεδικασμένο επεκτείνεται και επί του συνδίκου, ως μη δικαιούχου διαδίκου, και δεσμεύει την ομάδα των πιστωτών, οι οποίοι μπορούν να προσβάλουν την απόφαση μόνο με επίκληση συμπαιγνίας των διαδίκων ή γεγονότων μεταγενέστερων της απόφασης.

Εξάλλου, ο πιστωτής, του οποίου αμφισβητήθηκε, απλώς, η εμπράγματη ασφάλεια ή το προνόμιο, μετέχει των εργασιών της πτώχευσης ως ανέγγυος πιστωτής.

Όλες οι προβληθείσες, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της επαλήθευσης, αντιρρήσεις εισάγονται προς *εκδίκασή* τους, από κοινού, ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου, δικάζοντας με την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Ως εισαγωγικό της δίκης έγγραφο θεωρείται η έκθεση του εισηγητή, την οποία αυτός οφείλει να υποβάλει στο πτωχευτικό δικαστήριο, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, για τον προσδιορισμό δικασίμου (άρθρο 95 §2 εδ. α'). Με επιμέλεια του συνδίκου κλητεύονται στη δίκη ο πτωχός, οι πιστωτές, των οποίων αμφισβητήθηκαν οι απαιτήσεις και εκείνοι, που πρόβαλαν τις αντιρρήσεις (άρθρο 95 §2 εδ. β'). Στη διαδικασία μπορεί να ασκήσει παρέμβαση, όποιος έχει έννομο συμφέρον και η επιτροπή πιστωτών (άρθρο 95 §2 εδ. γ'). Η δίκη διεξάγεται στη βάση της προδικασίας, που συνιστά η έκθεση του εισηγητή περί εξέλεξης των πιστώσεων. Επί των αντιρρήσεων, που καταγράφονται σ' αυτή, δεν χωρεί ενίσχυση ή αντίκρουση με την προβολή νέων λόγων. Επιτρέπεται μόνον δικαιολόγηση των ήδη

προβληθέντων λόγων.

Η απόφαση του δικαστηρίου συνιστά, κατά τη νομική της φύση, γνήσια αναγνωριστική απόφαση, επειδή αίρει την συνεπεία των αμφισβητήσεων αβεβαιότητα δικαίου και αναγνωρίζει την ύπαρξη ή ανυπαρξία έννομης σχέσης. Παράγει, μάλιστα, δεδικασμένο, που επηρεάζει τη σχέση και μετά το πέρας της πτώχευσης. Κατά της αποφάσεως, που θα εκδοθεί, επιτρέπεται μόνον έφεση, ενώ η αναίρεση αποκλείεται ρητά (άρθρο 95 §2 εδ. δε).

Πάντως, λόγω της ιδιωτικής φύσεως της διαφοράς, δεν αποκλείεται και η επίλυσή της με διαιτησία.

IV. Η διαδικασία επί πτωχεύσεων μικρού αντικειμένου

Στην περίπτωση, κατά την οποία η πτωχευτική περιουσία έχει εκτιμηθεί, κατά την απογραφή, που έχει διενεργηθεί από τον σύνδικο με την παρουσία του ειρηνοδίκη, μετά την αποσφράγιση της (άρθρο 68), σε ποσό μικρότερο των 100.000 ευρώ και δεν υπάρχουν ακίνητα, ο νόμος προβλέπει μίαν ταχύτερη διαδικασία εκδίκασης των αμφισβητήσεων γύρω από τις απαιτήσεις των πιστωτών, που σπεύδουν να ικανοποιηθούν από την πτωχευτική περιουσία.

Έτσι, στις παραπάνω πτωχεύσεις, η διάταξη του άρθρου 163 § 1 παρέχει την αρμοδιότητα στον εισηγητή, αφού ακούσει προηγουμένως τους ενδιαφερομένους, να αποφαινεται, με έκδοση αιτιολογημένης πράξης του, (α) για κάθε αμφισβήτηση απαίτησης κατά την επαλήθευση, (β) για κάθε αντίρρηση, που προβάλλεται, (γ) για τις αιτήσεις εκπρόθεσμης επαλήθευσης απαιτήσεων και (δ) για τις αντιρρήσεις κατά του πίνακα κατάταξης των πιστωτών.⁴⁶

Κατά της πράξης αυτής του εισηγητή επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου εντός 1 Ο ημερών από την έκδοσή της. Το δικαστήριο αποφαινεται αμετάκλητα, αν το ποσό του αμφισβητούμενου ή του

---

⁴⁶ Ρόκας Ν., Η κατά παράβαση του άρθρου 666 ΕΝ εκποίησης ακινήτων της πτωχευτικής περιουσίας, ΕΕμπΔ 1980, σελ. 272επ.

εκπροθέσμως υποβληθέντος προς επαλήθευση πιστώματος (απαιτήσεως) δεν υπερβαίνει το ποσό των 80.000 ευρώ. Αν το ποσό του πιστώματος υπερβαίνει καθ' ύψος τα 80.000 ευρώ, επιτρέπεται η άσκηση εφέσεως κατά της απόφασης του πτωχευτικού δικαστηρίου. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο αποφαινεται αμετάκλητα (άρθρο 163 §1 εδ. 1'- ε').⁴⁷

Αν με την ως άνω πράξη του ο εισηγητής έκανε δεκτό το πίστωμα και έχει ασκηθεί κατ' αυτής, εμπρόθεσμα, προσφυγή ή αντιρρήσεις, ο πιστωτής έχει το δικαίωμα να παρίσταται στις συνελεύσεις, ο δε σύνδικος υποχρεούται να παρακρατεί ανάλογο προς το πίστωμά του ποσό σε κάθε διανομή ενεργητικού, μέχρις ότου αποφανθεί το πτωχευτικό δικαστήριο επί της προσφυγής ή των αντιρρήσεων (άρθρο 163 §2).

3.3.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

Αφού το Δικαστήριο κηρύξει την πτώχευση εμπόρου, διορίζεται κάποιος που φροντίζει την πτωχευτική περιουσία. Αυτός είναι ουσιαστικά υπεύθυνος για την περιουσία και κανονίζει πώς θα ρευστοποιηθεί ώστε να ικανοποιηθούν οι δανειστές από αυτήν. Το πρόσωπο αυτό λέγεται «σύνδικος».

3.4.ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Οι συνέπειες για αυτόν που πτώχευσε είναι τόσο περιουσιακές όσο και προσωπικές:

Α. Περιουσιακές συνέπειες: Πλέον ο πτωχεύσας δεν μπορεί να διοικεί ο ίδιος την περιουσία του, η οποία καλείται πτωχευτική περιουσία. Την περιουσία του τη διοικεί πλέον ο σύνδικος, ο οποίος φροντίζει για την ικανοποίηση των πιστωτών και οι πράξεις διάθεσης της περιουσίας του από τον πτωχεύσαντα είναι άκυρες ή ακυρώσιμες, εφόσον ζημιώνουν τους δανειστές του.

---

⁴⁷ Κοτσίρης Λ., Πτώχευση. Θεσμός και πραγματικότητα, Επιστ. Επετ. ΔΣΘ 1980. σελ. 528 επ.

B. Προσωπικές συνέπειες:

- A) Στέρηση του δικαιώματος εκλέγεσθαι σε βουλευτικές και δημοτικές εκλογές.
- B) Στέρηση του δικαιώματος να διορίζεται δημόσιος υπάλληλος ή να ασκεί δημόσιο λειτούργημα.
- Γ) Στέρηση της ικανότητας για απόκτηση εμπορικής ιδιότητας (διατηρεί όμως την ικανότητα διενέργειας μεμονωμένων εμπορικών πράξεων).
- Δ) Προσωπική κράτηση, αν συντρέχουν ορισμένοι λόγοι.
- E) Αρση του απορρήτου της αλληλογραφίας, αφού ο σύνδικος αποσφραγίζει τις επιστολές που απευθύνονται σε αυτόν.

Μετά την κήρυξη της πτώχευσης ο πτωχεύσας μπορεί να αποκτήσει άλλη περιουσία, οπότε γίνεται διάκριση ανάμεσα σε πτωχευτική περιουσία και μεταπτωχευτική περιουσία. Η στέρηση διοίκησης ισχύει μόνο για πτωχευτική περιουσία. Οι πράξεις που έγιναν από κάποιον πτωχεύσαντα έμπορο ανάμεσα στην παύση των πληρωμών του και την κήρυξη της πτώχευσης ακυρώνονται από το δικαστήριο ή θεωρούνται αυτομάτως άκυρες (πτωχευτική ανάκληση).

Αποτελέσματα της πτώχευσης για τους πιστωτές του:

Γίνεται διάκριση ανάμεσα σε «εγχειρόγραφους πιστωτές» (που δεν έχουν ενέχυρο ή υποθήκη στην περιουσία του πτωχεύσαντα) και σε εμπράγματους ασφαλισμένους πιστωτές (που έχουν ενέχυρο ή υποθήκη στην περιουσία του πτωχεύσαντα).

Οι εγχειρόγραφοι πιστωτές δεν έχουν δικαίωμα να διώξουν ατομικά τον πτωχεύσαντα, αλλά πρέπει να πάρουν μέρος και να ικανοποιηθούν από τις εργασίες της πτώχευσης. Δεν μπορούν να απαιτήσουν τόκους από την έναρξη της πτώχευσης.

Αντίθετα οι εμπράγματοι μπορούν να προχωρήσουν με τα δικαιώματά τους από την εμπράγματη ασφάλεια (π.χ. να πωλήσουν σε πλειστηριασμό το υποθηκευμένο ακίνητο).

Αν ο πτωχεύσας έμπορος έχει πράγματα που ανήκουν σε τρίτους, αυτοί μπορούν να τα διεκδικήσουν.

Αποτελέσματα για τον/τη σύζυγο του πτωχεύσαντα.

Ο,τι απέκτησε στα τελευταία 2 χρόνια πριν από την παύση πληρωμών τεκμαίρεται ότι ανήκει στον πτωχεύσαντα, εκτός αν αποδειχθεί διαφορετικά (εξαιρούνται από αυτήν τη ρύθμιση τα πράγματα προσωπικής φύσης).

3.5.ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

1. Ο οφειλέτης από την κήρυξη της πτώχευσης στερείται αυτοδικαίως της διοίκησης (διαχείρισης και διάθεσης) της περιουσίας του (πτωχευτική απαλλοτρίωση), την οποία ασκεί μόνος ο σύνδικος. Μετά την κήρυξη της πτώχευσης, πράξεις διαχείρισης ή διάθεσης στοιχείων της πτωχευτικής περιουσίας από τον οφειλέτη ή προς αυτόν, χωρίς τη σύμπραξη του συνδίκου, είναι ανενεργείς και απαγορεύεται να καταχωρηθούν σε δημόσια βιβλία οποιασδήποτε φύσεως, χωρίς τη γραπτή έγκριση του συνδίκου.
2. Με την επιφύλαξη ειδικών ρυθμίσεων, αν ο οφειλέτης διέθεσε περιουσιακά στοιχεία κατά την ημέρα κήρυξης της πτώχευσης, τεκμαίρεται ότι η διάθεση έγινε μετά την κήρυξη.
3. Η πτωχευτική απαλλοτρίωση αίρεται σε όσες περιπτώσεις ο παρών κώδικας προβλέπει.
4. Ο οφειλέτης δεν νομιμοποιείται μετά την κήρυξη της πτώχευσης σε δίκες που αφορούν την πτωχευτική περιουσία. Μόνο σε περίπτωση κατεπίγοντος και αδράνειας του συνδίκου νομιμοποιείται, κατ' εξαίρεση, στη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προστασία της πτωχευτικής περιουσίας. Σε κάθε περίπτωση, ο οφειλέτης έχει το δικαίωμα να παρεμβαίνει προσθέτως στις

δίκες που διεξάγει ο σύνδικος.

3.6.ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

1. Η πτωχευτική περιουσία περιλαμβάνει το σύνολο της περιουσίας που ανήκει στον οφειλέτη κατά την κήρυξη της πτώχευσης, οπουδήποτε και αν βρίσκεται.
2. Δεν ανήκουν στην πτωχευτική περιουσία τα κατά το κοινό δικονομικό δίκαιο ή άλλες διατάξεις ακατάσχετα ή εξαιρούμενα με ειδικές διατάξεις νόμων.
3. Στην πτωχευτική περιουσία ανήκουν τα εμπορικά βιβλία και στοιχεία του οφειλέτη που αφορούν την επιχείρηση του. Η υποχρέωση διατήρησης τους, σύμφωνα με το νόμο, δεν θίγεται.
4. Εάν μεταξύ των συζύγων ισχύει το σύστημα κοινοκτημοσύνης, η κοινή περιουσία καταλαμβάνεται από την πτωχευτική απαλλοτρίωση ως χωριστή περιουσία και από αυτήν ικανοποιούνται οι απαιτήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 1408- 1409 του Αστικού Κώδικα και υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών.
5. Στην πτωχευτική περιουσία δεν περιλαμβάνεται η περιουσία που αποκτά ο οφειλέτης μετά την κήρυξη της πτώχευσης. Κατ' εξαίρεση, τόκοι και άλλες περιοδικές παροχές, καθώς και παρεπόμενες αξιώσεις ή δικαιώματα και αν ακόμη γεννώνται ή αναπτύσσονται μετά την κήρυξη της πτώχευσης, ανήκουν στην πτωχευτική περιουσία, εφόσον προέρχονται από ενοχή ή κύριο δικαίωμα που υπήρχε πριν την κήρυξη της πτώχευσης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ:

4.0.ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΙ ΠΙΣΤΩΤΕΣ

Πτωχευτικοί πιστωτές είναι εκείνοι, οι οποίοι, όταν κηρύσσεται η πτώχευση -δημοσιεύεται, δηλαδή, στο ακροατήριο η περί της κηρύξεως απόφαση-, έχουν κατά του οφειλέτη γεννημένη και δικαστικώς επιδιώξιμη χρηματική ενοχική απαίτηση (άρθρο 21 §1 εδ. Ι). Οι απαιτήσεις τους συνιστούν τις λεγόμενες

πτωχευτικές απαιτήσεις ή πτωχευτικά πιστώματα. Την ικανοποίησή τους μπορούν δε να επιδιώξουν μόνο μέσω της πτωχευτικής διαδικασίας, εκτός αν στο νόμο ορίζεται διαφορετικά (άρθρο 21 § 2) Κατ' εξαίρεση, πτωχευτικός πιστωτής καθίσταται και ο κατά τη διάρκεια της πτώχευσης εισελθών στη θέση του αρχικού νέος πιστωτής (π.χ. νόμιμη καθολική ή ειδική διαδοχή με εκχώρηση ή με νόμιμη υποκατάσταση (π.χ. κατά τις ΑΚ 319, 488,858). Αν ο αποκτών είναι ο ίδιος ο πτωχός (π.χ. ως εκδοχέας ή κληρονόμος του πτωχευτικού πιστωτή), αμφισβητείται, αν η απαίτηση θα αποσβεσθεί συνεπεία συγχύσεως ή θα αποτελέσει στοιχείο της μεταπτωχευτικής περιουσίας ή -κατά μια έκφραση- θα καταστήσει τον πτωχό δανειστή στην πτώχευσή του²⁰⁰. Ορθότερη φαίνεται η θέση ότι η απαίτηση αποσβήνεται με αναπόφευκτα λόγω συγχύσεως, αλλά η ωφέλεια στο ύψος του πτωχευτικού μερίσματος του αρχικού πιστωτή δεν προσαυξάνει τις μερίδες των λοιπών πτωχευτικών πιστωτών. Η ωφέλεια αυτή, ως μεταπτωχευτικό περιουσιακό στοιχείο, παραμένει στον πτωχό, συμπεριλαμβανόμενη στη μεταπτωχευτική περιουσία. Κατά τούτο, ο πτωχός έχει προφανώς αυτοτελή αξίωση κατά του συνδίκου, που προσδιορίζεται κατ' έκταση το πρώτον με την κατάρτιση του πίνακα κατάταξης και μπορεί έκτοτε να ασκηθεί κατ' αυτού. Έτσι, όμως, χωρίς να είναι τυπικά ακριβές, ο πτωχός καθίσταται κατ' αποτέλεσμα -τουλάχιστον, στον πίνακα κατάταξης- δανειστής στην πτώχευσή του.

Οι πτωχευτικοί, λοιπόν, πιστωτές, κατά την κήρυξη της πτώχευσης, πρέπει να έχουν ήδη γεννημένη και δικαστικώς επιδιώξιμη ενοχική, χρηματική απαίτηση κατά του πτωχεύσαντος, για να μπορούν να συμμετάσχουν στην πτωχευτική διαδικασία. Οι απαιτήσεις τους, επομένως, με αυτά μόνον τα χαρακτηριστικά συνιστούν πτωχευτικές απαιτήσεις ή πτωχευτικά πιστώματα και μπορούν να προσδώσουν την ιδιότητα του πτωχευτικού πιστωτή στον φορέα τους, δικαιούχο.

Οι Μεταπτωχευτικοί πιστωτές, είναι αυτοί που δημιουργήθηκαν από έγκυρες πράξεις του πτωχού μετά την κύρωση της πτώχευσής του, με βάση την μεταπτωχευτική ή την εξωπτωχευτική περιουσία του (πρβλ. άρθρα 16επ.

πτωχευτικού κώδικα). Οι απαιτήσεις τους αυτές συνιστούν τις λεγόμενες «μεταπτωχευτικές απαιτήσεις» ή «μεταπτωχευτικά πιστώματα». Η πτωχευτική διαδικασία δεν τους αφορά. Έτσι, δεν υποχρεούνται σε αναγγελία και επαλήθευση των απαιτήσεών τους¹⁵, ούτε, βεβαίως, κατατάσσονται στον πίνακα, που συντάσσει ο σύνδικος¹⁶. Μπορούν, όμως, να εγείρουν αγωγή κατά του ιδίου του πτωχού, κατά τη διάρκεια, μάλιστα, της πτωχευτικής διαδικασίας και εφοδιαζόμενοι με εκτελεστό τίτλο να επισπεύσουν αναγκαστική εκτέλεση επί της μεταπτωχευτικής μονάχα περιουσίας. Μπορούν, επίσης, να ζητήσουν την προσωπική κράτηση του πτωχεύσαντα εμπόρου¹⁷ και την εκ νέου κήρυξή του σε πτώχευση. Της πτωχευτικής περιουσίας μπορούν να επιληφθούν στις περιπτώσεις μόνο, που έχει επέλθει σύγχυσή της με την μεταπτωχευτική, στις ίδιες, δηλαδή, περιπτώσεις, στις οποίες και οι πτωχευτικοί πιστωτές μπορούν να επιληφθούν, αντιστρόφως, της μεταπτωχευτικής περιουσίας, κατά τα ανωτέρω λεχθέντα.

4.1.ΥΠΟΠΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Οι πράξεις που έγιναν στην ύποπτη περίοδο ανακαλούνται με απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου.

2. Την ανακλητική αξίωση ασκεί ο σύνδικος. Μπορεί να την ασκήσει και πιστωτής, εφόσον είχε ζητήσει εγγράφως από τον σύνδικο την άσκηση της για συγκεκριμένη πράξη και για συγκεκριμένο νόμιμο λόγο και ο σύνδικος δεν την άσκησε μέσα σε δύο (2) μήνες από τη λήψη του γραπτού αιτήματος του πιστωτή.

3. Η ανακλητική αγωγή απευθύνεται κατ' εκείνου ή εκείνων που είχαν λάβει μέρος στην υπό ανάκληση πράξη, καθώς και κατά των κληρονόμων ή άλλων καθολικών διαδόχων τους ή του κακόπιστου ειδικού διαδόχου.

4. Η ανάκληση δεν εμποδίζεται εκ του λόγου ότι για την υπό ανάκληση πράξη έχει εκδοθεί τίτλος εκτελεστός ή το εξ αυτής δικαίωμα αποκτήθηκε μέσω αναγκαστικής εκτέλεσης.

4.2.ΠΑΥΣΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΑΝΑΚΛΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΥΝΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΚΛΗΣΕΩΣ

Πράξεις του οφειλέτη που διενεργήθηκαν εντός του χρόνου που περιλαμβάνεται από την παύση των πληρωμών μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης (ύποπτη περίοδος) και είναι επιζήμιες για την ομάδα των πιστωτών ανακαλούνται ή μπορούν να ανακληθούν από τον σύνδικο κατά τις διατάξεις των επόμενων άρθρων.

Πράξεις υποχρεωτικής ανάκλησης

Λογίζονται ότι είναι επιζήμιες και ανακαλούνται οι ακόλουθες πράξεις:

α) Δωρεές και χαριστικές γενικά δικαιοπραξίες, καθώς και αυτές στις οποίες η αντιπαροχή που έλαβε ο οφειλέτης ήταν δυσανάλογα μικρή σε σχέση με τη δική του παροχή. Εξαιρούνται οι συνήθεις δωρεές που γίνονται για λόγους κοινωνικής ευπρέπειας ή από λόγους ηθικού καθήκοντος, καθώς και πράξεις από ελευθεριότητα που διενεργήθηκαν από τον οφειλέτη σε εκπλήρωση νομικής υποχρέωσης και παροχές προς οικονομική ή επαγγελματική αποκατάσταση των τέκνων του, εφόσον οι παροχές είναι ανάλογες προς την περιουσιακή του κατάσταση και δεν επέφεραν ουσιώδη ελάττωση της περιουσίας του οφειλέτη.

β) Πληρωμές μη ληξιπρόθεσμων χρεών.

γ) Πληρωμές ληξιπρόθεσμων χρεών με άλλο τρόπο και όχι με μετρητά ή με τη συμφωνηθείσα παροχή.

δ) Σύσταση εμπράγματης ασφάλειας, συμπεριλαμβανόμενης και της εγγραφής προσημείωσης υποθήκης ή παροχή άλλων ασφαλειών ενοχικής φύσεως για προϋπάρχουσες υποχρεώσεις, για την εξασφάλιση των οποίων ο οφειλέτης δεν είχε αναλάβει αντίστοιχη υποχρέωση ή για την εξασφάλιση νέων υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν από τον οφειλέτη σε αντικατάσταση εκείνων

που

προϋπήρχαν.⁴⁸

Πράξεις δυνητικής ανάκλησης

1. Κάθε αμφοτεροβαρής πράξη του οφειλέτη ή πληρωμή από αυτόν ληξιπρόθεσμων χρεών του που έγινε μετά την παύση των πληρωμών και πριν την κήρυξη της πτώχευσης, μπορεί να ανακληθεί, εάν ο αντισυμβαλλόμενος κατά τη διενέργεια της πράξης γνώριζε ότι ο οφειλέτης είχε παύσει τις πληρωμές του και η πράξη ήταν επιζήμια για την ομάδα των πιστωτών.

2. Τεκμαίρεται η γνώση του αντισυμβαλλομένου, εάν κατά τη διενέργεια της πράξης ήταν σύζυγος του οφειλέτη ή συγγενής εξ αίματος μέχρι και τρίτου βαθμού ή εξ αγχιστείας μέχρι δεύτερου βαθμού ή πρόσωπο με το οποίο ο οφειλέτης συζούσε το τελευταίο έτος πριν τη διενέργεια της πράξης. Επί αντισυμβαλλόμενου νομικού προσώπου το τεκμήριο της γνώσης αφορά τα ως άνω πρόσωπα, εφόσον κατά τη διενέργεια της πράξης είχαν την ιδιότητα του ιδρυτή ή διοικητή ή διευθυντή ή διαχειριστή του. Το τεκμήριο δεν ισχύει, εάν η ανακλητική αγωγή εγερθεί μετά την παρέλευση έτους από την κήρυξη της πτώχευσης⁴⁹

---

⁴⁸ Άρθρο 42 «ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ Η ΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ» **Νόμος 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» ΦΕΚ Α' 153/10.7.2007**

⁴⁹ Άρθρο 43 «ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ Η ΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ» **Νόμος 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» ΦΕΚ Α' 153/10.7.2007**

4.3. ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ

Έννοια -Σκοπός

Πτωχευτική διεκδίκηση είναι ο ιδιαίτερος θεσμός του πτωχευτικού δικαίου, ο συνιστάμενος στην αναγνώριση ειδικού δικαιώματος και στην πρόβλεψη ειδικής διαδικασίας αφαίρεσης εμπορευμάτων ή αξιογράφων από την πτωχευτική περιουσία και είσπραξης του τυχόν οφειλομένου από τρίτον τιμήματος πώλησης εμπορευμάτων, εκ μέρους ενός παραγγελέα ή παρακαταθέτη ή πωλητή.

Η πτωχευτική διεκδίκηση, ρυθμιζόμενη στα άρθρα 38-40 του πτωχευτικού κώδικα, δεν αφορά ακίνητα. Αφορά κινητά, μόνον, πράγματα και απαιτήσεις. Δεν προϋποθέτει δε πάντα κυριότητα από τον διεκδικητή, ούτε παρέχει στον σύνδικο δικαίωμα άρνησης λόγω δικαιώματος του πτωχού στη νομή ή την κατοχή του πράγματος. Προφανής σκοπός των σχετικών διατάξεων είναι η προστασία του τρίτου δανειστή, που διατηρεί, ακόμα, κάποιο πραγματικό ή αφανή νομικό δεσμό με το πράγμα ή την απαίτηση, την οποία θα ήταν άδικο και αλυσιτελές, από πλευράς ασφάλειας των συναλλαγών και προστασίας της εμπορικής πίστης, να αγνοήσει η πτωχευτική νομοθεσία. Σκοπός της προβλεπόμενης περαιτέρω διαδικασίας είναι η υποβοήθηση και προστασία του συνδίκου στην απόφαση περί παραδοχής της διεκδίκησης, λόγω, ιδίως, των δυσχερειών εξακρίβωσης των δικαιωμάτων του τρίτου. Ο διατρέχων δε όλο το πτωχευτικό δίκαιο σκοπός της εξυπηρέτησης των συμφερόντων της ομάδος των πιστωτών εκδηλώνεται και στις εν λόγω ρυθμίσεις με την πρόβλεψη της δυνατότητας, που έχει ο σύνδικος, να υποκαθιστά, σε ορισμένες περιπτώσεις, στη σχέση με τον τρίτο, την ομάδα, όπως προβλέπεται στη διάταξη της §2 του άρθρου 40.⁵⁰

---

⁵⁰ Απ. Γεωργιάδη, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, 2001, σελ. 543

1. Δικαίωμα διεκδίκησης έχει εκείνος που πριν την κήρυξη της πτώχευσης παρέδωσε εμπορεύματα στον οφειλέτη λόγω παρακαταθήκης προς πώληση ή για να πωληθούν για λογαριασμό του, εφόσον αυτά, κατά την κήρυξη της πτώχευσης, βρίσκονται στην πτωχευτική περιουσία του οφειλέτη αναλλοίωτα εν όλω ή εν μέρει.
2. Εάν τα εμπορεύματα της παραγράφου 1 έχουν πωληθεί και το τίμημα οφείλεται κατά την κήρυξη της πτώχευσης, ο παραγγελέας - παρακαταθέτης διεκδικεί ευθέως αυτό στα χέρια του αγοραστή.
3. Ο δικαιούχος διεκδικεί αξιόγραφα, τα οποία πριν την κήρυξη της πτώχευσης είχε αποστείλει στον οφειλέτη για να εισπραχθούν ή να διατεθούν για καθορισμένες πληρωμές, εφόσον αυτά κατά την κήρυξη της πτώχευσης βρίσκονται στα χέρια του οφειλέτη αυτούσια.

4.4.ΠΕΡΑΤΩΣΗ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

Η πτώχευση περατώνεται, με την επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσης (άρθρο 125 παράγραφος 2), με την εκποίηση όλων των στοιχείων του ενεργητικού της, καθώς και με την παύση των εργασιών της, είτε για έλλειψη ενεργητικού είτε λόγω της παρόδου του χρόνου

1. Εντός μηνός από την περάτωση της πτώχευσης, με οποιονδήποτε από τους προβλεπόμενους στον παρόντα κώδικα τρόπους, ο σύνδικος καταθέτει στον εισηγητή έκθεση περί της λογοδοσίας του. Οι πιστωτές και ο οφειλέτης δικαιούνται να λάβουν αντίγραφα της έκθεσης αυτής.
2. Ο εισηγητής συγκαλεί εντός μηνός τη συνέλευση των πιστωτών, ενώπιον των οποίων ο σύνδικος λογοδοτεί για τη διαχείριση του. Στη συνέλευση αυτή καλείται και δικαιούται να παραστεί και ο οφειλέτης. Οι πιστωτές γνωμοδοτούν περί της διαχείρισης του συνδίκου και εάν ο οφειλέτης είναι συγγνωστός. Συντάσσεται περί αυτού έκθεση από τον εισηγητή, στην οποία καταχωρούνται και οι τυχόν παρατηρήσεις του οφειλέτη και των πιστωτών. Αν η σύγκληση της συνέλευσης των πιστωτών δεν καταστεί δυνατό να πραγματοποιηθεί, μετά

από δεύτερη ατελέσφορη προσπάθεια, ο σύνδικος λογοδοτεί ενώπιον μόνου του εισηγητή.

4.5.ΠΑΥΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

Αν οι εργασίες της πτωχεύσεως δεν μπορούν να εξακολουθήσουν, λόγω έλλειψης των αναγκαίων χρημάτων ή ευχερώς ρευστοποιήσιμης περιουσίας, το πτωχευτικό δικαστήριο, μετά από έκθεση του εισηγητή και αφού ακούσει τον σύνδικο και την επιτροπή πιστωτών, μπορεί, μετά από αίτηση του οφειλέτη, πιστωτή ή του συνδίκου ή και αυτεπαγγέλτως, να κηρύξει την παύση των εργασιών της πτωχεύσεως.

2. Στην περίπτωση της παραγράφου 1 περατώνεται η πτώχευση, αίρεται η πτωχευτική απαλλοτρίωση και ο οφειλέτης αναλαμβάνει τη διοίκηση της περιουσίας του. Οι Πιστωτές αναλαμβάνουν τα ατομικά καταδιωκτικά μέτρα και παύει το λειτούργημα του συνδίκου, καθώς και του εισηγητή. Τα αποτελέσματα αυτά επέρχονται μετά πάροδο μηνός από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 1.

3. Μετά παρέλευση δέκα (10) ετών από την έναρξη της ένωσης των πιστωτών και σε κάθε περίπτωση μετά παρέλευση δεκαπέντε (15) ετών από την κήρυξη της πτώχευσης επέρχονται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση τα αποτελέσματα της παραγράφου 2.

4.6.ΕΝΩΣΗ ΠΙΣΤΩΤΩΝ

Ως *ένωση των πιστωτών* χαρακτηρίζεται το στάδιο εκείνο της πτωχευτικής διαδικασίας, κατά το οποίο οι πιστωτές, μετά την επαλήθευση των απαιτήσεών τους, συγκροτούν, *ίπi concreto* πλέον, την ομάδα, υπέρ της οποίας ενεργεί ο σύνδικος την εκκαθάριση της πτωχευτικής περιουσίας και τη διανομή του προϊόντος της. Με τον όρο εννοείται, επίσης, η ίδια η διαδικασία της εκκαθάρισης και διανομής

Κατά την διάταξη της § 1 του άρθρου 132, η ένωση επέρχεται αυτοδίκαια, μετά την ολοκλήρωση της εξέλεξης των πιστώσεων, εφόσον: (α) δεν επιτεύχθηκε η αποδοχή ή η επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσης «της

επιχείρησης» του οφειλέτη, ή (β) η επικύρωση ακυρώθηκε για οποιονδήποτε λόγο ή - μη προβλεπόμενη περίπτωση, αλλ' ωστόσο, εννοούμενη- (γ) δεν υποβλήθηκε καν σχέδιο αναδιοργάνωσης από τον πτωχό ή τον σύνδικο. Η αναφορά του νόμου σε ακύρωση της επικύρωσης, δημιουργεί την εντύπωση ότι εννοεί την ανατροπή της επικυρωτικής αποφάσεως με την ασκηθείσα έφεση. Επειδή, όμως, η η επικύρωση επιφέρει τα κύρια αποτελέσματά της από της τελεσιδικίας της, η ανατροπή της με την εφετειακή απόφαση, σημαίνει, απλώς, την μη επίτευξη της επικύρωσης και, κατά συνέπεια, την υπαγωγή της περιπτώσεως στην κατηγορία (α). <<Ακύρωση της επικύρωσης» σημαίνει, μάλλον, την αυτοδίκαιη ή την δικαστική ακύρωση του επικυρωθέντος σχεδίου, κατά το άρθρα 127επ. του κώδικα.

Κατά το εν λόγω στάδιο, ο σύνδικος προβαίνει στην ρευστοποίηση του ενεργητικού της πτωχευτικής περιουσίας και στη διανομή του προϊόντος της εκκαθαρίσεως στους πιστωτές, είτε με την εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου, είτε με την εκποίηση των επί μέρους στοιχείων της, καθενός χωριστά ή ομαδικά, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις των άρθρων 135επ. και 146επ. του πτωχευτικού κώδικα.

Των ενεργειών του συνδίκου προς ρευστοποίηση του ενεργητικού της πτωχευτικής περιουσίας προηγείται, πάντως, η *απόφαση της συνέλευσης των πιστωτών*, η οποία συγκαλείται, κατά το άρθρο 84, υποχρεωτικά, από τον εισηγητή, εντός 20 ημερών, μετά το πέρας της επαληθεύσεως των απαιτήσεων, για να αποφασίσει, (α) αν πρέπει να συνεχισθεί η επιχείρηση του οφειλέτη ή ορισμένων κλάδων της για ορισμένο χρονικό διάστημα από τον σύνδικο, (β) αν πρέπει να εκμισθωθεί σε τρίτον η επιχείρηση ως σύνολο, (γ) αν πρέπει να εκποιηθεί η επιχείρηση ως σύνολο ή (δ) αν πρέπει να γίνει ρευστοποίηση των κατ' ιδίαν στοιχείων της χωριστά.

Ο οφειλέτης, ο σύνδικος και η επιτροπή πιστωτών ειδοποιούνται πριν από 5 ημέρες, περί των θεμάτων της συνέλευσης, δικαιούνται δε να παραστούν στη συνέλευση και να προβάλουν εκεί τις τυχόν αντιρρήσεις τους.

Η απόφαση της συνέλευσης των πιστωτών επί των ως άνω θεμάτων

λαμβάνεται με διπλή πλειοψηφία του συνόλου των πιστωτών και των απαιτήσεων, ανεξάρτητα από τον αριθμό των παρόντων. Την απόφαση επικυρώνει με πράξη του ο εισηγητής, εφόσον συμφωνεί, και η πράξη του τοιχοκολλάται στα γραφεία του. Κατ' αυτής επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου από τον έχοντα έννομο συμφέρον, εντός 5 ημερών από την τοιχοκόλλησή της. Επί της προσφυγής, το πτωχευτικό δικαστήριο αποφαινεται αμετάκλητα. Αν ο εισηγητής δεν επικυρώσει την απόφαση της συνέλευσης των πιστωτών, αποφαινεται αμετάκλητα το πτωχευτικό δικαστήριο, στο οποίο εισάγεται η υπόθεση από τον εισηγητή ή τον επιμελέστερο ενδιαφερόμενο με άσκηση προσφυγής.

Αν δεν ληφθεί σχετική απόφαση από την ως άνω πλειοψηφία των πιστωτών ή η απόφαση δεν επικυρωθεί νόμιμα, η διαδικασία συνεχίζεται με την ρευστοποίηση των κατ' ιδίαν στοιχείων της πτωχευτικής περιουσίας χωριστά. Παρακάμπτεται, δηλαδή, η προσπάθεια εκποίησης της επιχείρησης ως συνόλου.

Πάντως, μέχρι τη λήψη της απόφασης της συνέλευσης των πιστωτών και αν αυτή συνίσταται στην εκποίηση ή στην εκμίσθωση ή στη συνέχιση της επιχείρησης ως συνόλου, μέχρι την πραγματοποίηση της εκποίησης ή της εκμίσθωσης ή της συνέχισης, οπότε από το τίμημα ή το μίσθωμα ή τις εισπράξεις δημιουργείται δυνατότητα εξοφλητικών καταβολών, με διασταλτική ερμηνεία του γράμματος της διάταξης της §3 του άρθρου 26- αναστέλλονται οι ατομικές διώξεις των ενέγγυων πιστωτών επί των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, τα οποία συνδέονται λειτουργικά και άμεσα με την επιχειρηματική δραστηριότητα του ή με παραγωγική μονάδα ή εκμετάλλευση του. Έτσι, άλλωστε, αναστέλλονται, οι ατομικές διώξεις των ιδίων πιστωτών και μέχρι την επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσης, κατά τα ανωτέρω.

Προς διευκόλυνση του έργου του συνδίκου, κατά το στάδιο αυτό, όποια κι αν είναι η εξέλιξη, ο νόμος τον απαλλάσσει γενικά των υποχρεώσεων να προσκομίζει σε οποιαδήποτε αρχή ή υπηρεσία πιστοποιητικά φορολογικής ή ασφαλιστικής ενημερότητας του οφειλέτη ή οποιαδήποτε άλλα πιστοποιητικά

για τη σύναψη οποιασδήποτε σύμβασης μεταβίβασης στοιχείων του ενεργητικού της περιουσίας του οφειλέτη, σύμφωνα με τις διατάξεις του πτωχευτικού κώδικα, καθώς, επίσης, και στις συναλλαγές του γενικά με το δημόσιο (άρθρο 133 §2).

Τα προς εξέταση, λοιπόν, θέματα του σταδίου της ενώσεως των πιστωτών είναι, κατά τα ανωτέρω: 1. Η εκποίηση της επιχείρησης του πτωχού ως συνόλου. 2. Η εκποίηση των κατ' ιδίαν περιουσιακών στοιχείων του πτωχού. 3. Η άσκηση ανακοπών κατά των πράξεων εκποίησης. 4. Οι διανομές προς τους πιστωτές.⁵¹

4.7. ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο οφειλέτης φυσικό πρόσωπο αποκαθίσταται:

- α) μετά πάροδο δεκαετίας από την κήρυξη της πτώχευσης, ή
  - β) αν εξόφλησε όλους τους πτωχευτικούς πιστωτές κατά το κεφάλαιο και τόκους μέχρι την κήρυξη της πτωχεύσεως.
2. Ο οφειλέτης νομικό πρόσωπο αποκαθίσταται μόνο αν συντρέχει η περίπτωση β' της προηγούμενης παραγράφου.
3. Δεν επιτρέπεται η αποκατάσταση αυτού που καταδικάστηκε για κάποια από τις πράξεις χρεοκοπίας των άρθρων 171 και 172 του παρόντος κώδικα, εκτός αν επήλθε ποινική αποκατάσταση του (άρθρο 66 Π.Κ. και 531, 532 Κ.Ποιν.Δ.). Η παραπομπή στο πτωχευτικό δικαστήριο για κάποια από τις πράξεις αυτές αναστέλλει τη διαδικασία της αποκατάστασης. Σε περίπτωση που μετά την αποκατάσταση επήλθε καταδίκη για πράξεις χρεοκοπίας, η πτωχευτική

---

⁵¹ Γεωργακόπουλος Ν., Η οικονομική ανάλυση του πτωχευτικού δικαίου, 2001.

αποκατάσταση αίρεται αυτοδικαίως.⁵²

Απόφαση του δικαστηρίου

1. Η αποκατάσταση κηρύσσεται με απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου, μετά από αίτηση του οφειλέτη ή, σε περίπτωση θανάτου του, των κληρονόμων του. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου ορίζει δικάσιμο και διατάσσει τη δημοσίευση περίληψης της αίτησης στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών, η οποία πρέπει να γίνει τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν τη δικάσιμο. Περίληψη της απόφασης δημοσιεύεται στο ίδιο Δελτίο.

2. Κατά της απόφασης επιτρέπεται έφεση εντός μηνός από τη δημοσίευση στο Δελτίο, καθώς και τριτανακοπή από όποιον έχει έννομο συμφέρον. Αν απορρίφθηκε η αίτηση αποκατάστασης, νέα αίτηση δεν μπορεί να υποβληθεί πριν την πάροδο έτους από τη δημοσίευση της απορριπτικής απόφασης.

---

⁵² Άρθρο 168 «ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ»
Νόμος 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» ΦΕΚ Α' 153/10.7.2007

Συνέπειες της αποκατάστασης

1. Τα αποτελέσματα της αποκατάστασης επέρχονται από την τελεσιδικία της απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 169.
2. Η αποκατάσταση του οφειλέτη φυσικού προσώπου επιφέρει παύση των στερήσεων από δικαιώματα που ήταν συνέπειες της πτώχευσης σύμφωνα με το άρθρο 15 του κώδικα.
3. Η αποκατάσταση του οφειλέτη νομικού προσώπου αποτελεί λόγο αναβίωσης του.
4. Η αποκατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 168 παράγραφος 1 περίπτωση β' περατώνει χωρίς άλλο την πτώχευση.
5. Το πτωχευτικό δικαστήριο στην περίπτωση του άρθρου 168 παράγραφος 1 περίπτωση α', με την απόφαση του μπορεί να κηρύξει και την περάτωση της πτώχευσης, εάν δεν συντρέχει λόγος διατήρησης της, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 166 παράγραφος 2 εδάφια πρώτο και δεύτερο. Το πτωχευτικό δικαστήριο, στην περίπτωση αυτή επί οφειλέτη που έχει κηρυχθεί συγγνωστός, εκτιμώντας ιδίως την οικονομική του κατάσταση, μπορεί να αποφασίσει και την απαλλαγή του, εν όλω ή εν μέρει, από το υπόλοιπο των απαιτήσεων των πιστωτών που δεν ικανοποιήθηκε από την πτωχευτική περιουσία⁵³

---

⁵³ Άρθρο 170 «ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ»
Νόμος 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» ΦΕΚ Α' 153/10.7.2007

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ *Bork R.*, Einführung, Insolvenzordnung, 5. Aufl., 1999.
- ✓ *Karsten Schmidt*, Ο νέος γερμανικός νόμος για την αφερεγγυότητα - Δοκιμή, κριτική και εξέλιξη, ΕΕμππΔ 2002, 489επ.
- ✓ *Kind*, Komm. zur Insolvenzordnung, 2002.
- ✓ *Αναστασιάδης*, Ελληνικόν εμπορικόν δίκαιον, τόμο ΠΙ, έκδ. 2^α, 1938.
- ✓ Άρθρο 170 «ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ» Νόμος 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» ΦΕΚ Α' 153/10.7.2007
- ✓ Άρθρο 168 «ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ»
- ✓ Νόμος 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» ΦΕΚ Α' 153/10.7.2007
- ✓ Άρθρο 43 «ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ Η ΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ» Νόμος 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» ΦΕΚ Α' 153/10.7.2007
- ✓ Άρθρο 42 «ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ Η ΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ» Νόμος 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» ΦΕΚ Α' 153/10.7.2007
- ✓ *Γεωργακόπουλου, Λ.*, Εγχειρίδιο εμπορικού δικαίου, τεύχος 3, Πτώχευση και εξυγίανση, β' έκδ., 1997
- ✓ *Γεωργακόπουλος Ν.*, Η οικονομική ανάλυση του πτωχευτικού δικαίου,

- 2001.
- ✓ *Γεωργιάδης Απ., Η εξασφάλιση των πιστώσεων, 2001.*

  - ✓ *Δημαράς, Ν., Στοιχεία εμπορικού Δικαίου, 2009.*

  - ✓ *Καραβάς κ., Στοιχεία πτωχευτικού δικαίου, 1951.*

  - ✓ *Κοτσίρης Λ., Καταχρηστική αίτηση πτωχεύσεως, Αρμεν. 1988, 1267.*

  - ✓ *Κοτσίρης Λ., Πτώχευση. Θεσμός και πραγματικότητα, Επιστ. Επετ. ΔΣΘ 1980.*

  - ✓ *Κοτσίρης Λ., Πτωχευτικό Δίκαιο, 6^η έκδ., 1998.*

  - ✓ *Λεβαντής Ε., Πτωχευτικόν δίκαιον, 1975.*

  - ✓ *Μέκου Ζ., Ο σύνδικος και τα προβλήματά του, 1988*

  - ✓ *Μιχαλόπουλος Γ., Απλοποιημένες διαδικασίες πτώχευσης σε επίπεδο σύγκρισης δικαίων, ΕΕμπΔ 1997.*

  - ✓ *Πασσιάς 1., Εμπορία δια παρενθέτων προσώπων, ΕΕΝ 15, 241επ.*

  - ✓
Πάτσης Μ, Το δίκαιο της πτώχευσης, 1999.

  - ✓ *Περάκης Ε., Συντρέχουσες πτωχεύσεις, ΕΕμπΔ 1982, 161επ.*

  - ✓ *Περάκης Ε., Το θετικό πτωχευτικό δίκαιο και τα συμφέροντα των πιστωτών, Τιμ. Τόμ. Λουκόπουλου, 1993*

- ✓ *Ρόκας 1.*, Η κατά παράβασιν του άρθρου 666 ΕΝ εκποίησης ακινήτων της πτωχευτικής περιουσίας, ΕΕμπΔ 1980, 172επ.

- ✓ *Ρόκας Κ*, Η κήρυξη της πτώχευσης μετά τον θάνατον του οφειλέτου εμπόρου, 1945.

- ✓ *Ψυχομάνης Σπ.Δ.* (2007) «Πτωχευτικό Δίκαιο» Γ΄Έκδοση, Κατά τον Ν. 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» Εκδ. Σάκκουλα, σελ. 253-268

- ✓ *Τζίβα Ε.*, Άσκηση εμπορίας με παρένθετο πρόσωπο, Αρμεν. 1984, 441επ.
Τσιρίδης π., Τα πτωχευτικά αδικήματα, 1996.

- ✓ *Φαλτσή-Γέσιου*, Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως-Γενικό μέρος, 1998, σελ. 115επ. - ΕφΑθ. 5958/1972, ΕΕμπΔ 1973, σελ. 408επ.

- ✓ *Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ρ.*, Η παύση των εργασιών της πτώχευσης, 1993.

- ✓ <http://www.metaxaslaw.gr>

- ✓ <http://www.lambadarioslaw.gr>

- ✓ <http://ypodeigma.blogspot.com>

- ✓ Users.otenet.gr/~dikaio

- ✓ Dikaio_dikaio.blogspot.com

